

CZECHOSLOVAK MONTHLY

REGISTERED BY AUSTRALIA POST - PUBLICATION NO. VBH 7702

Panorama

MĚSÍČNÍ REVUE

ŘÍJEN 1986 \$1.80

4

1. 9.- Austral. státní úředníci mají 18 měsíců na to, aby přestali kouřit v kancelářích nebo si našli jinou práci... Premiér J. Chirac: Francie je hrdá na oba své tajné agenty z aféry Rainbow Warrior...
2. 9.- Další nápad bojovnic za rovnoprávnost ženského pohlaví: na austral. školách odstranit mušličky z chlapecských záchodů... S obvyklou nechutí SSSR oznamuje námořní katastrofu na Černém moři: loď "Admirál Nachimov" vůbec nespustila záchr. čluny - 400 obětí...
3. 9.- Sir Roden Cutler, býv. guvernér NSW, prorokuje, že asi za 25 let Austrálie bude republikou... Iránci zajímají sov. loď s nákladem zbraní pro Irák...
4. 9.- N. Gallagher, šéf zakázané odbor. organizace BLF, odsouzen k 18 měsícům pro korupci... Královna jazzu Ella Fitzgerald podstupuje operaci srdce...
5. 9.- Australská vláda neúspěšná ve snaze více centralizovat místní správu: sen socialistické vlády kdekoliv... Dramatický vývoj událostí na pakistánském letišti při únosu amerického dopravního letadla...
6. 9.- Austral. banka Westpac předpovídá ekonomickou recesi v blízké budoucnosti... Teroristické masakry v Pakistánu a Turecku: jak chutná krev...
7. 9.- V austral. státě Victoria se počet nositelů viru AIDS odhaduje na 1100... Experti označují za padělky 38 údajně Rembrandtových obrazů: z toho 2 majetkem brit. královny, 2 v Louvre, 2 v Ermitáži...
8. 9.- Před soudem v Adelaide tři policisté, kteří házeli homosexuály z mostu: jeden utonul... Prezident Pinochet v Chile přežívá pokus o atentát...
9. 9.- Austral. min. předseda B. Hawke označuje premiéra Queenslandu Bjeke-Petersena za "dementního" muže... Moskva de facto označuje prez. Reagana za lháře, když nedbá jeho čestného slova, že zatčený amer. novinář N. Daniloff nikdy nepracoval pro CIA...
10. 9.- B. Hawke připouští sovětský vliv na část tzv. mírového hnutí: řekl víc, než chtěl, zběsilá reakce zleva... Na co nemá Austrálie, Japonsko má: větší ekonom. aktivita v Tichomoří, aby se čelilo sov. vlivu...
11. 9.- V žaludku 4,5 metru dlouhého krokodýla nalezeny zbytky mužského těla... Po dlouhém prošení Vietnam milostivě povoluje cestu do Austrálie rodičům 13letého uprchlíka, který zemře během několika dnů...
12. 9.- Někdo nemá rád policii: v krátké době druhá bromadná otrava na policejní akademii NSW... V rámci vývoje systému protiraketové obrany SDI Američané úspěšně nad Tichomořím ničí "nepřátelský nukleární nosič"...
13. 9.- Ian Smith, býv. min. předseda Rodézie /Zimbabwe/ při návštěvě Austrálie žádá, aby se Jižní Africe přiznalo právo řešit vlastní problémy... Pozorovatelé NATO pozváni do Československa na manévry většího rozsahu...
14. 9.- Austrálie zavede novou metodu zjišťování viru AIDS: spolehlivost prý 100 procent... Američané posílají zbohatl. prodejem odpadků, nasbíraných kolem domů slavných osobností...
15. 9.- Jihoaust. parlament se zabývá návrhem na zřizování nevěstinců v nákupních střediscích: budou muži rádi chodit na nákupy...? Stu kubánských polit. vězňů po 20 letech povoleno odjet do USA...
16. 9.- Podle austral. opozice morálka ozbroj. sil na kritické úrovni: málo důstojníků, pilotů, pohonných hmot i munice... Sov. delegace zahajuje na Fidži jednání o tzv. právu rybolovu...

17. 9.- Obhájcům lidských práv se nelíbí obušky jihoaust. policie: 62 cm dlouhé, nezničitelné... Nejméně 170 horníků umírá při jihoafrickém důlním neštěstí...

18. 9.- Ilegální přistěhovalci stojí Austrálii ročně \$ 60 mil. na neoprávněných soc. podporách... Francie šokována bombovými útoky v Paříži...

19. 9.- Austral. vláda najme v USA a Evropě byty pro hvězdy austral. rocku, aby mohly dělat díru do světa... Záp. Německo se začíná bránit záplavě azylantů...

20. 9.- Australské odbory projevují ochotu domluvit se s podnikateli: snad to myslí vážně... Ve chvílích, kdy filipínská prezidentka v USA prosí o dolary, ústavní komise v Manile de facto hlasuje o zrušení amer. vojenských základů, nezbytných pro rovnováhu v Pacifiku...

21. 9.- Velká protivládní demonstrace v austral. Rockhamptonu: daně zabíjejí iniciativu... Oktoberfest, největší oslava piva na světě, začíná v Mnichově...

22. 9.- Reprezentant 70.000 austral. farmářů jasně říká vládě, kam může jít s nápadem dovážet sov. traktory místo amerických: farmáři nikdy nebudou kupovat a řídit ruské příšery... Na stockholmské bezpečnostní konferenci konečně dosaženo dohody o cestách ke snížení nebezpečí války v Evropě: nu, uvidíme...

23. 9.- Čerstvý průzkum veřejného mínění: vládnoucí austral. Labor Party by nyní prohrála volby o více než 10 procent hlasů... Odhaduje se, že kolem Země obíhá asi 1,5 tuny vysoce radioaktivních trosk sovětských satelitů...

24. 9.- Největší austral. TV a filmová společnost balí a stěhuje se do USA: unaveni věčným dohadováním s odbory... Zařízení, jež zamezí amatérskému kopírování profesionálně natočených kazet, se bude povinně montovat do videopřístrojů v USA...

25. 9.- Další člověk sežrán krokodýlem v Austrálii: už čtvrtý za devět měsíců... Po 25 letech USA přiznávají, že roku 1961 byl jejich nukleární arzenál bezzubý: hlavice by po dopadu vůbec neexplodovaly kvůli vážné konstrukční chybě...

26. 9.- Policista, 34 let, zastřelen ve městě Maryborough řidičem ukradeného auta: po mohutné pátrací akci pachatel dopaden policií, kdo by chtěl být v jeho kůži... Japonský min. předseda Nakasone se omlouvá americkému lidu za poznámky, jež vyslovil o úrovni všeobecné vzdělanosti v USA...

27. 9.- 2 tahanice Austrálie - USA o nesmírnou část co nejlépeji prodal obilí do SSSR vychází jako vítěz Evropské hospodářské spolupráce: když se dva perou, směje se nejen třetí, ale i SSSR... Nejchytřejší pták na světě, jak jinak, žije v SSSR: sov. papoušek recituje Shakespeara a Puškina, leč ideologicky nejistý ve výroch o životě na Západě - rychle přistříhnout křídla, aby neuletěl...

28. 9.- Sov. ministr zahraničí ujišťuje Austrálii, že SSSR nemá žádné vojenské zájmy v Pacifiku: klidně tedy zruše armádu, gentleman přece nelže /neštěstí už bylo v austral. historii/... Západní Německo povolí Američanům umístit protiteroristické jednotky na německém území...

29. 9.- Tajemný vědec po útoku z Izraele, kde prý pracoval na vývoji neutronové bomby, se skrývá v Austrálii... Americký byznysmen, který se objímal už s Leninem, prosí sov. kámoše o svobodu N. Daniloffa...

30. 9.- Jihoaust. pivovar bude vedoucím sponzorem návštěvy papeže v Austrálii... Američané varují před důsledky labouristické voj. politiky, pokud by Labour Party vyhrála volby v Británii: rána pod pás obranného paktu NATO, porušení rovnováhy sil v Evropě...

Před čtyřiceti roky - 1. Října 1946 - Mezinárodní vojenský tribunál vynesl v Norimberku rozsudek v procesu, který měl zahájit novou právní epochu: dobu, v níž zneužití politické a vojenské moci se bude trestat jako sprostý zločin. Dvadvacet nacistických pohlavníků dostalo prokazatelně pro jeden z nich si doopravdy přišel kat v polovině Října 1946; Göring, jak jistě víme, se radši otrávil, a první, kdo to světu oznámil - jak možná taky víme - byl tenkrát pražský rozhlas, protože reportér Gel nespolehal na tiskové agentury a radši se tajně nechal zamknout v soudní budově.

Úvodník (který není úvodníkem)

Listujeme-li protokolem jednání Mezinárodního vojenského tribunálu - je to nekonečné, vyčerpávající a šílené čtení - najdeme tam i recept, jak dělat mýdlo z lidí.

Žádný historický objev to není. Skutečnost, že nacisté z těl svých umučených obětí vyráběli mýdlo či hnojivo, se uvádí běžně coby ilustrace, o jakou to šlo dějinou zohavilost. Nicméně - držte-li ten papír ve vlastních rukou a čtete-li jej vlastníma očima, ustrnete. Nad jeho formou: nad tím chladným, neosobním, naprosto dokonalým stylem. Nad onou výstižnou, perfektně přesnou profesionální němčinou, v níž není ani stopa po emocí. V níž není místo pro emoci. Proč taky? Jde o technologický postup, viděno očima toho, kdo dvoudle tehdy psal: jde jen o technický problém.

Člověk, jenž to psal, byl nesporně odborník na slovo vzatý. Dobrou pozici ve výzkumu chemického koncernu zastával nejspíš plným právem. Skoro určitě měl dobrou, spořádanou rodinu, na to nacisté velmi dbali: plavovlasý synek nejspíš pospíchal v ústřety tatínkovi s nahrdými bačkorami, aby on vsáhl políbil svou úzkostlivě čistotnou, vždy upravenou a o poznání méně chytrou ženu. A nebudeme daleko pravdy, když si představíme, jak poté, co dořeší problém výroby mýdla z lidí, si se zadostiučiněním do frčana nalil steinhäger či korn a zvrátil slastně hlavu při poslechu hudby klasika.

Hledáme-li klíč k tomu, proč fungoval nacismus, je právě na onom kusu papíru. Nejde o to, že někoho napadla zrudlost: jde o to, jak se zrudlost přeměnila v kostku skutečného mýdla.

Karel Čapek kdysi napsal, že nacismus byl strašlivou zradou inteligence na národu. A to platí v případě jakékoli zbesilé kruté diktatury. Skupina hrdlořezů, jež se zmocní vlády, není nikdy schopna vlastními silami - intelektuálními předpoklady, teoretickými znalostmi, praktickou zkušeností - udržet jakž takž v chodu tak složitý mechanismus, jako je lidské společenství, stát. Když ti, kteří dovedou, prostě řeknou, trhněte si nohou, tak týž den přestanou jezdit tramvaje, přestanou svítit žárovky a druhý den dojde pivo. A bude po diktatuře. Ale v minulosti zatím vždy se našlo - a v budoucnosti nepochybně vždy se najde - dost ochotných kývnout lůze oblečené do narychlo ušitých uniforem. Vždy se našlo a najde dost těch, kteří mají kapacitu chápat, o co běží, přesto ale vše vezmou jen jako technický problém. Vždy se najde dost na pohled dokonale slušných lidí, kteří namísto aby aspoň se vším sekli a šli někam hodně daleko, když už nic jiného/ bez emocí podají olejníčku zběsilému strojníkovi nad soukolím, které se už už musí zastavit.

Mezinárodní vojenský tribunál před čtyřiceti roky vynesl dvadvacet trestů smrti. Ani jeden z odsouzených nebyl kvalifikovaný chemik; bůhví, zda kdo z nich věděl, jaký je rozdíl mezi H_2SO_4 a HCl . Přesto se za nacisty mýdlo z lidí vyrábělo. A protože byl problém vyřešen s technickou erudiicí, šlo to dobře.

Norimberský proces byl marným procesem. Ti, které soudil, si nezasloužili soud. Oni nezradili, byli prostě takoví: lidský odpad, mordini mus. Ne popraviti, ale utratiti je měli, říkával jeden moudrý psychiatr, který věděl.

Muž s technicky chladným moskem, autor předpisu, se ani po válce nejspíš nestaral; uplatnil se třeba ve výzkumu výroby silonových punčoch či umělých srdečních chlopní, co my víme, měl na to, dovedl. Jezdil do práce Trabantem či BMW, měl dle rád úzkostlivý pořádek v bytě a říkal - schrecklich, jo, to býval kdysi korn...

Prostíme ty krajany, kteří dosud pravidelně dostávají náš časopis, jsou však rozhodnutí jej neodebírat /a tedy i nezaplatit předplatné/, aby nám to dali vědět a současně aby nám laskavě zaslali nazpět výtisky, které až dosud obdrželi. Dostáváme se totiž do složité situace, neboť noví předplatitelé zpravidla žádají, abychom jim poslali všechna dosud vydaná čísla Panorámy, a naše zásoby se tenčí. Nechcete-li tedy umožnit existenci čs. exilového časopisu v Austrálii a okolí dvaceti dolarů ročního předplatného, prosíme buďte tak nesmírně hodní a vyjděte vstříc těm, kteří to udělat chtějí. Velmi děkujeme.

Hledáme čtenáře, jehož příjmení je pan Vladimír. Zaslal nám předplatné, bohužel nemáme ale jeho adresu a naše snaha ji vypátrat je zatím bezúspěšná. Znáte-li tedy pana Vladimíra, upozorněte ho laskavě - nebo dejte vědět rovnou nám. Opět velmi děkujeme.

Nabízíme možnost využít inzertní části Panorámy pro Vaše vánoční a novoroční přání soukromým přátelům i obchodním partnerům. Vyjde to na nepatrný zlomek částky, kterou by stály známky na dopisy. Inzerce v Panorámě je velmi levná - a před Vánoci bude ještě levnější. A jak jistě víte z Vašeho okolí, časopis se v čs. komunitě doopravdy čte.

Omlouváme se autorovi článku o O. Závodském v č. 3 Panorámy dr. R. Ströbingerovi i všem čtenářům za záměnu letopočtů, k níž při přepisu došlo v jedné části materiálu. Tiskařský šotek tedy již objevil, kde sídlí Panoráma. Vyhlašujeme mu nerovný boj /jen si všimnete co vyvádí ve velkých světových časopisech.../: redakční kočka Matylda zmocněna šotka vyčenichat, zadržet a předvést. A taky se budeme snažit /krásný sen!/ dělat korektury na méně krutou dobu, než jsou tři hodiny ráno...

PANORÁMA

CZECHOSLOVAK PANORAMA

Vydává Czechoslovak Panorama pro Čechy a Slováky v Tichomoří i krajany jinde ve světě. Řídí redakční kruh Panorámy. Zodpovědný redaktor Jiří Hodaš. Tisk Newspinters Pty. Ltd.

Redakce: 35 Maesey St., Doncaster, Vic. 3108, Australia.
Telefon: Melbourne /03/ 848-9802 /večer/

Podpsané materiály vyjadřují názory autorů. Redakce nemá námitky proti přetiskování původních materiálů Panorámy jinými exilovými časopisy, bude-li připomenut pramen a autor, pokud je uveden.

Cena jednotlivého výtisku v Austrálii \$ 1.80.

Předplatitelům se poskytuje sleva. Přesné informace o předplatném v Austrálii i záměří na odštížku ve druhé polovině časopisu.

PANORÁMA vychází každý měsíc.

Snímek na obálce: Jiří KAZDA

Jaroslav KOVÁŘÍČEK

PROČ NEJSEM

pro jednotu exilu

Co už se toho napsalo a namluvilo o jednotě v exilu! Čtu mnohé exilové a krajanské časopisy a často vidím, že vyjádří-li někdo neobvyklý názor, zpravidla kritický, hned se ozvou hlasy obviňující pisatele z rozbíjení exilové jednoty. Domnívám se, že je prospěšné se zeptat, k čemu by jednotu exilu byla užitečná - a je-li vůbec možná.

Slychávám názory, že my Češi nedovedeme být jednotni. Po jednotě exilu neustále volají činovníci mnohých krajanských spolků. Odvážím se vyslovit přesvědčení, že ti kdo po jednotě volají, představují si ji obvykle tak, že všichni ostatní budou souhlasit s nimi.

Mám k jednotě nabytou nedůvěru: vyrůstal jsem totiž v komunistickém Československu a tam jsme si té jednoty užívali denodenně nad míru, mám jí víc než dost pro zbytek života. Samočelná jednotu se beztak v našich moderních dějinách několikrát nevyplatila. Tak třeba v roce 1939, když země byla ohrožena Hitlerovým národním socialismem, odmítl čs. prezident dát rozkaz k obraně vlasti. Řekl, že nechce hnát národ na jatka. Národ zachoval jednotu a vzdal se. Škoda, že se nenašlo dost těch, kdo by se té jednotě vzpěřeli, prezidenta označili za zbabělce a se zbraní v ruce vystoupili na obranu země. Jak by dopadli, neví nikdo. Třeba by byli poraženi. Není ale vyloučeno, že by se jim podařilo stát ubránit. Pohledme dnes třeba na tak malý stát, jako je Izrael, který zůstává demokratickou zemí s rozdílnými politickými silami.

Další tragickou ukázkou české jednoty bylo nastolení jednotné Národní fronty. Opět pod vedením prezidenta abdikovatele. Kromě několika vyvolených ostatní strany byly zakázány /včetně silné a důležité agrární strany/ abychom měli národní jednotu. Vydělovat se z jednoty bylo tím nejtěžším zločinem. Heslem bylo: kdo nejde s námi, jde proti nám! Zažil jsem to, a proto mi jednotu nevoní. Můj děda říkával - někdo má rád holky, někdo má rád vdolky. V takovém případě jednotu přichází v úvahu jen pro ty, kdo mají rádi vdolky i holky. Buclaté, po těch vdolcích. Co ale s námi, kteří nemáme rádi vdolky? Inu, musíme být vyloučeni z národní jednoty. A je-li to v moci stoupenců jednoty, tak rovnou vyhubení.

Teď vás asi napadne, že zapomínám na legendu o Svato-plukovi a třech prutech. Ne, ta legenda se mi nezamlouvá. Svatopluk byl vlastně první fašista. Slovo "fascis" znamená v latině svazek prutů - a ten si Mussolini přivlastnil jako symbol pro své hnutí velké jednoty. Svatopluk to nejspíš myslel dobře, příliš však zjednodušoval. Ne každý proutek se zlomí. Některý se pod náporu jen ohne a když tlak pomine, zase se narovná. To spíše se zlomí mohutný klacek. A navíc si v přírodě spousta prutů roste jen tak, sama o sobě, takže chtěl-li Svatopluk dokázat jejich sílu v jednotě, musel je nejprve podseknout a svázat dohromady. Pěkně děkuji za takovou příležitost být jednotným proutkem, já mám raději demokratickou nejednotnost. Nahlédnu-li třeba do adelaidského telefonního seznamu, vidím, kolik je tam všelijakých klubů, to mi dělá dobře. Žádný jednotný Svazarm, celá škála spolků je tam. Máme spolky pěstitelů kamélií a pěstitelů růží, a tak je to pěkně. Nevím, jen mne napadá, že jednéh je jen pár a druhých hodně. A teď jim přikážte vytvořit jednotný spolek, o čem se asi budou bavit na schůzích? Jsem si ale jist, že kdyby někdo nějakým způsobem chtěl ohrozit jejich zahrádky, tak nastane velký moment jednoty pěstitelů růží i kamélií.

Proč tedy nejsem pro jednotu? Protože jednotu svou podstatou je nedemokratická. Demokracii považují za nepřijatelnější způsob společenského soužití. Nejednota ovšem nemusí znamenat sváry, řevnivost, hašteřivost, nepřátelství. Nejednota jen odráží přirozenou mnohotvárnost života. I náš exil zahrnuje širokou škálu individualit - proto není možné dosáhnout exilové jednoty. Usilovat o takovou jednotu je jen marným činem. Jednotu lze budovat jen na něčem, co lidi spojuje. Někdy podléháme dojmům, že nás Čechy v emigraci spojuje to, že jsme politickými uprchlíky. Jenže ono to není pravda. Jsme lidé různí. Zajisté je mezi námi řada ryzích politických uprchlíků, jsou ale mezi námi i emigranti čistě sociální, motivovaní toliko materiálními výhodami Západu. A jistě se v řadách naší emigrace najdou i služebníci komunistického režimu, speciálně vyslaní mezi nás. A navíc život je dynamický proces a všichni se měníme - z některých politických emigrantů se časem stávají emigranti sociální, původně sociálnímu emigrantovi se občas otevrou oči a začne se politicky angažovat. Jindy zase komunistický špión najde v sobě kus svědomí a změní strany, aby pracoval proti komunismu. Ale ještě častěji se stává, že původně politický emigrant svědomí ztratí, upraví si "poměr" a s komunistickým režimem začne spolupracovat. Odlišností je mezi námi dost - ještě připočtěme rozdílnosti různých generací, vzdělání, zájmů, výchovy, inteligence, osobnosti... Nu a teď si představte, že celé toto bohatství individualit by mělo pro své potřeby mít jen jedinou organizaci, hájící zájmy všech - nějaké to čs. národní sdružení pro svět. Vytvořit takovou organizaci by nám mohl jen nějaký Mussolini nebo Stalin.

Systém demokracie - přes mnohé své slabiny - nejlépe odpovídá potřebám pestrosti života. Demokracie proto předpokládá různost, ale zároveň jednotlivci zajišťuje maximální osobní svobody. Míra svobody je však podmíněna mírou zodpovědnosti.

Myslím tedy, že jsou důležitější hodnoty než vynucená jednotu. Sjednocujeme se na tom, co nás spojuje, roz-poznávejme a respektujme však i to, v čem se lišíme. Zdravá konkurence ostatně je ověřenou úspěšnou formou kontroly vývoje. Nutit se do jednoty se mi zdá být nebezpečné. Nesnášel-li jsem se v Praze s naší domovní důvěrníci, žádný ideál exilové jednoty mne nemůže donutit, abych se s tou osobou zde sdružoval jen proto, že také utekla. V Československu jsem nesnášel komunisty a fyziky a jestliže se některým z nich podařilo úspěšně emigrovat, neznamená to, že je tím pádem začnu považovat za blížence. Zkrátka - železnou košili nějaké pofiderní exilové jednoty si většina z nás nikdy nedá ušít na tělo. A to je dobře. Stejně dobře je i to, že máme více spolků, časopisů, rozhlasových vysílání. Dostává se nám tak lepšího výběru - a tím pádem snad i lepší kvality.

Jsem přesvědčen, že více než jednoty je nám zapotřebí tolerance, porozumění, spolupráce a solidarity s druhými lidmi. Kdo nejde se mnou, jde asi jinam. A nebo jde možná tam, kam já, ale jinou cestou. A není vyloučeno, že zná lepší cestu než já. Kdo tedy nejde se mnou, může mi poskytnout příležitost poučit se. Můžeme si jen přát, aby na našich cestách co nejvíce svítilo sluníčko a podél cest bylo dostatek holek nebo vdolků.

V. DONÁT

Mravy a mravnost

Panoráma se v září zmínila o pořadu českého vysílání na rozhlasové stanici 3EA v Melbourne. V programu, připomínajícím Srpen 1968, komentátorka citovala doktrínu Ivana Svitáka, jak byla uveřejněná v Praze v březnu 1966, že demokracie bez socialismu není možná... Autor tohoto pořadu či redakce vysílání mají za jisté právo se k tomuto názoru přiklánět, systém pluralistické demokratické společnosti v Austrálii a pak také směrnice pro vysílání etnického rozhlasu však vyžadují, aby se dalo slovo i oponentujícímu názoru. Zmíněná marxistická téze však nebyla v pořadu diskutována a posluchačům nebyla nabídnuta rovnováha. Úsudek si ovšem vytvořili sami. Není žádné tajemství, že drtivá většina Čechů a Slováků, kteří žijí v Austrálii, je protikomunistická. Podílejí se daňovým přispíváním do státní pokladny na financování této stanice. Uvažují nas mravy této téměř nikým nechtěné diktatury na frekvenci 1224 KHz.

"...nebylo by lepší se v tomto případě k levici přidat, zmařit ústavní svazky s Británií a vytvořit i nové státní symboly, aby si je lidé osvojili..?" Když jsem toto nedávno četl v jednom čs. exilovém časopise, nevěřil jsem svým očím. Je to možné? Kdo to za nás mluví? Navíc nešlo o diskusní příspěvek, ale o nepodepsaný redakční úvodník. Vždyť taková orientace se neztotožňuje s cítěním demokratického exilu, ten se dosud opírá, jak doufám, o masarykovský humanismus sociální spravedlnosti bez diktátu a násilí jakýchkoliv extrémních politických a filosofických proudů. My jsme přece antagonističtí k levicové inklinaci. Ale prosím,

každý má právo na svůj názor. A konečně je mravnější vyložit karty.

Před několika dny jsem četl v dopise mého přítele: "To to vše je a bude můj abývající život, proto jej budu muset naprosto radikálně přeorganizovat. Nad tím, čemu se říká československý exil, jsem již zlomil hůl. Nikoho již nebudu přesvědčovat, co je naší vlasteneckou povinností a jaký je úkol exulanta. Nikoho již nebudu přesvědčovat, že jsem a chci zůstat exulantem a věnovat se práci v exilovém i politickém životě. Jestliže zjistím, že exilová organizace se odchyluje od vytyčené a dohodnuté cesty a vyjádřím svou nespokojenost, neměním se já, nýbrž ona organizace. A pak pokládám za svou mravní povinnost, abych se ozval. Já neuznávám nepolitické exulanství. Ubohý národ, který má ubohý exil. Já jdu s tím zuboženým národem a nikoliv s tak zvaným exilem. A k tomu již nemám co dodat, jen báseň Miroslava Červenky, kterou jsem četl v míchovském Obrýsu.

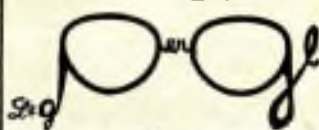
Keř žil, schne, vlastní mizou otráven.
Teď ještě krev řek, pramenů a studen.
Kde voda zahmívala, kal na kámen
lehá jak samet na popravčí buben.
Odkud se vzal ten po zmarnění hlad,
chuť střítat špinou v svrasklou tvář matky?
Chceme už teď znát puch, jenž se jedenkrát
vzedne, až zem nás vyvrhne jak zvratky".

A já se nad tím vším ještě chvěji.

ZÁJEM O PACIFIK

Některé pasáže Gorbačovova projevu ve Vladivostoku koncem července interpretuje THE ECONOMIST jako "pevné odhodlání Ruska hrát významnou roli v celém Tichomoří až po Austrálii a Nový Zéland." V roce 1976 SSSR v asijské oblasti disponoval 31 armádními divizemi, 2030 bojovými letouny a 755 loďmi válečného námořnictva. V současnosti je to již 41 divizí, 2390 bojových letounů a 840 lodí - novinkou jsou přitom dálkové bombardéry /celkem 85/ a rakety typu SS-20. Mnohé nasvědčuje tomu, že sovětská vojenská doktrína se vrací k sice nikoli nové, leč nepochybně výstižné úvaze o Austrálii jako klíči k ovládnutí tří oceánů. Myšlenka byla již dříve komunistickými teoretiky rozpracována jako potřeba vytvoření "osy Moskva - Sydney". Významný politický komentátor B. A. Santamaria nedávno v této souvislosti v deníku THE AUSTRALIAN ze vzpomínek generála Jana Šejny citoval výrok někdejšího ministra obrany SSSR maršála A. Grečka: "Soudruzi, bylo by velkou strategickou chybou zapomenat na Austrálii a zacházet s ní jako se zapomenutým ostrovem." Bez zájmovosti není ani názor bývalého šéfa mezinárodního oddělení ÚV KSSS B. Ponomareva, který byl ještě otevřenější: "Soudruzi, chápu váš dojem, že Austrálie má jen malý význam pro naše zájmy. Musím vám ale říci, že se mýlíte a že musíte sehrát významnou roli v operacích proti oné zemi. Musíte chápat, že pokud chceme kontrolovat Asii, musíme nejdřív kontrolovat Austrálii." Sovětská vojenská základna ve vietnamském Cam Ranh Bay je od Darwinu zhruba stejně daleko, jako Melbourne.

OPTICKÝ ZÁVOD

L & G PERGL

220 Lygon St., Carlton,
Victoria

Tel.: /03/ 663-6242

Slevy čtenářům Panorámy!

Nebojte se orchidejí

Pod tímto titulkem jsme v červeném čísle Panorámy uveřejnili příspěvek Petra Mařana, velmi úspěšného pěstitele orchidejí. Materiál vzbudil u části čtenářů živý zájem a na zahradách našich krajanů určitě přibývalo několik skleniček. Jde o vděčnou zálibu - krásu kvetoucích orchidejí je opravdu obtížné k něčemu přirovnat. Sám Petr Mařan od té doby získal řadu dalších významných ocenění na pěstitelských soutěžích. Pro čtenáře, kteří se o nejdůležitějších zásadách pěstování orchidejí chtějí dozvědět poněkud více a přitom si nejsou zcela jisti v anglické odborné terminologii, vypracoval nyní podrobnější informaci, napsanou česky. Máte-li o ni zájem, dejte nám vědět a pošleme Vám fotokopii. Oceníme, přiložíte-li poštovní obálku se svou adresou a nalepenou známku.

NADĚJE ZE ZKUMAVKY

Je v dohledné době šance na účinnou léčbu rakoviny?

Mdlokterým problémem se medicína s přibuznými obory zabývá tak intenzivně, jako právě tímhle: a jen málokdo v historii dostal Nobelovu cenu takovým právem, jakým ji dostane ten, kdo jednoho krásného dne otevře dlaně se záračnou pilulkou.

Ale věda nemiluje slovní hříčky a raději se drží při zemi. Zdravky se dějí výjimečně. Vše je tak zpravidla píplavá, úmorná, mnohdy na první pohled zcela marná práce.

Pavla PITHA - ROWE, univerzitní profesorka na Hopkins Medical School v Baltimore /USA/, se vyjadřuje velmi přesně /příznak profese/ a velmi střelivě /taky příznak profese/. Vystudovala kdysi na Českém vysokém učení technickém v Praze-Dejvicích. Pak přišla na Československou akademii věd - prezidentem byl tehdy František Šorm - kde se plně věnovala biochemii a získala vědeckou hodnost CSc., tedy kandidátky věd. Vzhledem ke svým vědeckým výsledkům se již v roce 1965 dostala na stipendijní pobyt do Kanady.

Jaké tehdy byly vaše první dojmy?

Zhruba dvojího druhu. Jednak to bylo opravdu velmi hezké přijetí, jak v profesionálním, tak i sociálním

smyslu. Pracovala jsem tehdy v National Research Council, což je vynikající výzkumný ústav podporovaný kanadskou federální vládou. Bylo tam hodně stipendistů z Evropy i jiných částí světa, cítila jsem se velmi dobře. Druhý dojem už tak příjemný nebyl. Dost mne šokovalo zjištění, že úroveň mých znalostí z Československa neodpovídá tomu, co se v oboru dokázalo ve světě. Na pražské fakultě jsme se mohli učit vlastně jen to, co profesor považoval za důležité, když psal skripta. Později na ČSAV u Šorma to už bylo lepší, měli jsme aspoň základní zahraniční časopisy, ovšem stejně mne v Kanadě čekalo moc překvapení. Nechci tím říci, že ČVUT bylo špatnou školou. To určitě ne. Na československé poměry to byla v mnoha směrech špičková instituce. Ale ve srovnání se světem vše vypadalo trochu jinak.

Na pracoviště v Čs. akademii věd jste se už nikdy nevrátila...

V roce 1968 jsem se rozhodla žít v Americe.

Proč jste odešla z Kanady?

Mám-li být upřímná, tedy v Kanadě mi poněkud vadilo, že psychicky byla dost závislá na Anglii. Britský původ či aspoň profesionální zkušenost z Británie byly velice důležité. V USA to bylo jiné. Američany zajímalo, co dovedete. Když umíte, máte šanci jako kdokoli. Myslím, že USA v tomto směru jsou skutečně ideální zemí.

Jak se vám z tohoto úhlu jeví Austrálie?

Neodvážuji se vyslovit názor. Jsem tu příliš krátce, jen šest měsíců. A když někde přijedete jako univerzitní profesor, situace je jiná, než když začínáte.

V Americe tedy tenkrát všechno šlo poměrně hladce?

To ne. Nebylo to snadné, musela jsem se pořád strašně učit... Ale důležité je, že tam máte opravdovou šanci. To je podstatné. Diplom mi uznali bez problémů, protože jsem přijela na stipendium. Ale dál už si cestu člověk musel najít sám. Ale nikdy, opravdu nikdy jsem neměla situaci nesnadnější z toho důvodu, že jsem byla cizinkou. Spíš vše trochu komplikoval fakt, že jsem žena. V USA totiž tehdy mnoho žen ještě nepracovalo a mám dojem, že tu a tam si někdo myslel, že bych mohla při vědecké práci pomáhat manželovi. Chtěla jsem ovšem víc a když jsem projevila svůj úmysl, ti kolem to akceptovali. Zaskočila jsem na nějakou chvíli do Paříže, pak jsem dostala místo na Hopkins Medical School, což je velmi známá a dobrá univerzita. Teď jsem tam profesorem.

Na čem tam pracujete?

Trouču učit, ale hlavně pracuji ve výzkumu. Jsem členem tzv. Cancer Centre, kde mám svou skupinu. Už za prezidenta Nixona v USA vydali zvláštní zákon, který umožnil zřízení specializovaných středisek, v nichž se soustřeďují všechny poznatky o rakovině. Už v roce 1970 jsem se na Hopkinsu začala zabývat viry, což jsem v Československu nikdy nedělala.

Na jaký problém se soustřeďujete při výzkumu?

Jedním slovem - interferon.

Bojím se, že je nutné použít více slov...

Interferon je biologickou látkou - protein - produkovánou v lidském těle ve velmi malém množství. Je ovšem biologicky velice aktivní a tělo ho produkuje

Dvakrát LID...

1918 -

Když 28. října 1918 Rakousko kapitulovalo, byli jsme s Ivanem Herbenem na Václavském náměstí... Události a zdánlivé převrácení v Praze byly pro nás takovou radostí, štěstím a krásou, jakou si vůbec nemůže představit ten, kdo je neprožil. Lidé se na ulicích objímali a líbali, všude byla samá radost a jásání, ze všech očí zářilo štěstí a dobrá vůle. Nikdy potom jsem už nezažil takové sbratření pražského lidu jako ve dnech převratu 1918...

Prokop Drtina, čs. politik, posléze čs. politický vězeň.

1956 -

Vtedy, 23. října, sa už nedalo zabránit ľudovému povstaniu... Pri pohľade späť sa mi vidí, že politbyro vtedy už nemalo vplyv na vývin udalostí. Události prekročili hranicu, za ktorou sme ich ešte mohli kontrolovať... Vedel som, že akokoľvek sa rozhodneme, každá naša voľba bude zlá. Zmocnilo sa ma ochromenie a pasivita... Z okna som videl Margitín most a Margitín ostrov. Nahromadilo sa vo mne veľké napätie... Pozriem sa z okna/predsedenstva vlády/ a vidím, že čelo demonštrácie je už uprostred Margitína mosta... Bol to pre mňa strašný pohľad. Ak by som to dovtedy nebol vedel, musel som v tej chvíli pochopiť, že vznikol celonárodný odpor proti Ústrednému výboru a osobne proti politikom z vedenia - vrátane mňa samotného - ktorý nás jednoducho zmetie. Videl som, ako tu prichádza ľud...

András Hegedüs, kedysi predseda maďarskej vlády, ktorý r. 1956 do krajiny zavolať Rusov.

na obranu proti infekci. Ale nyní se zdá, že to není jeho jediné poslání: nejen hubí viry a zabíjí jejich množení, ale slouží i jako signál mezi různými buňkami, které jsou součástí obranného systému proti infekci. Nyní se interferon produkuje pomocí bakterií, a tak ho můžeme vyrobit, kolik potřebujeme. Interferonu se používá pro léčbu některých virových onemocnění, na které nic jiného nezabírá. A taky pro léčbu některých druhů rakoviny, např. jednoho druhu leukémie.

Jak dlouho se interferonem zabýváte?

Už šestnáct let. Jsem ráda, že moje laboratoř v tomto směru získala nemalé uznání, neboť na stejném problému pracuje i průmyslový výzkum, který samozřejmě má ohromné možnosti.

Jaké jsou výsledky s léčbou rakoviny?

Interferon někdy doopravdy pomůže. Ale někdy nezabere... Z virových onemocnění, u nichž pomáhá, je to například herpes.

Neexistuje i možnost najít skulinku pro léčbu AIDS?

U pacientů, kteří mají AIDS, zjišťujeme nízkou hladinu interferonu. Tedy se snažíme zjistit, zda interferon je schopen zabránit propagaci AIDS viru. Teoreticky je to možné.

Otázka, kterou slyšíte asi hodně často: visí něco ve vzduchu?

Myslím, že ve vzduchu nic zázračného nevisí. Ale pokud jde o rakovinu, začínáme už trochu rozumět, co vlastně ji způsobuje a jak vzniká. Je to zdlouhavá, ale jediná možná cesta: dokud nebudeme s jistotou vědět, co je příčinou rakoviny, bude léčení stále velmi, velmi obtížné a empirické.

Tedy odhalit univerzální příčinu...

To právě ne, protože taková příčina asi neexistuje. Podle současných poznatků rakovina není způsobena jediným impulsem. Jedna látka udělá něco, co buňku o trochu přiblíží k rakovinné buňce. Ale neudělá to úplně. Pak přijde další impuls, jiný, a opět zkrátí vzdálenost. Potom ještě další... Rakovina se asi vytváří ve fázích. Je úplně jisté, že velkou roli přitom hrají viry, genetické faktory /v některých rodinách je pravděpodobnost onemocnění vyšší než v jiných/. A vlivy okolí, třeba moc slunce, kouření, chemické látky...

To tedy například znamená, že člověk, který přestane kouřit, má přesto už provždycky horší perspektivu než ten, kdo s cigaretou nikdy nezačal?

Dá se to tak říci. Někdo kouřil mezi 20 a 30 roky, pak toho nechal. Když v sedmdesáti dostane rakovinu, říká, vždyť já jsem přece nekuřák... Jenomže ono to tam už tenkrát svoje udělalo. Pak přišlo něco jiného...

Hraje roli i stress?

Zcela bezpochyby. Ve stressu je snížena veškerá obrana proti infekci. A obranné látky, které člověk má k dispozici, jsou moc důležité v procesu rozhodování, zda dostane rakovinu nebo ne.

Univ. prof. dr. Pavla Pitha - Rowe se interferonem zabývala i za svého studijního pobytu v Austrálii. Americké univerzity každých sedm let poskytují svým vědeckým pracovníkům dostatečně volno k tomu, aby mohli poznat jiná pracoviště či pracovat v klidu doma bez pedagogických závazků. Svého prvního studijního volna paní prof. Pitha - Rowe využila k výměně zkušeností s izraelskými kolegy. Podruhé zvolila Austrálii, neboť má dobré výsledky v oboru imunologie. Pobyt sprostředkovala Mezinárodní unie pro výzkum rakoviny se sídlem v Ženevě. Paní profesorka hodnotí velmi vysoce úroveň australské vědy a šest měsíců strávených na jižní polokouli označuje za významný přínos pro svou další práci.

Pro práci, na níž hledíme s tichou a velkou nadějí.

Nepostrádali vás na vašem americkém pracovišti?

Doufám, že ne. Udělala jsem vše potřebné, aby to běželo i beze mne. A jsem ve stálém styku se svou skupinou. A pokud jde o pedagogickou práci, v létě se moc neučím. Mluví o americkém létě, samozřejmě.

Nevěříte na možnost, že by se na účinnou léčbu všech druhů rakoviny přišlo zčásti jasná, nějakým zázrakem?

Bohužel - nevěřím. Ale jsou různé druhy rakoviny. Lze očekávat, že se přijde na účinnou léčbu jednoho typu, pak dalšího...

Je možné se pokusit o časový odhad?

Nu... Asi do deseti let snad budeme vědět, jak vzniká rakovina. Pak už by vše mělo jít rychleji.

Paní profesorko, děkujeme za rozhovor. Asi se nenajde jediný člověk, který by vaši práci nepřál z plného srdce úspěch.

Ptal se Jiří Hoďač

Dr. J. Papánek - 90 let

Jméno redakce Panorámy a jistě i jméno mnoha čtenářů, kteří v prvním období svého pobytu na Západě ocenili pomoc Amerického fondu pro čs. uprchlíky /AFCR/, přejeme vše nejlepší dr. J. Papánkovi, prezidentu AFRC, při příležitosti jeho 90. narozenin, které spolu s mnoha přáteli oslaví 24. října v prostorách OSN v New Yorku. Dr. J. Papánek /nar. v Brezové na Slovensku/ před válkou a v době války zastával mnoho významných funkcí. V roce 1945 byl gen. tajemníkem čs. delegace na ustavující konferenci OSN v San Franciscu, kde se osobně podílel na vypracování textu Charty OSN. V roce 1946 byl jmenován stálým představitelem a roku 1947 velvyslancem ČSR při OSN. V roce 1948 na půdě Rady bezpečnosti OSN protestoval proti komunistickému převzetí moci v Československu. S úmyslem pomoci mnoha Čechům a Slovákům, kteří opouštěli poúnorové Československo, založil AFRC, který od té doby více než stu tisíc krajanů umožnil nalézt nové domovy v USA, Kanadě, Austrálii a dalších zemích. Čtenáři, kteří chtějí dr. J. Papánkovi poslat osobní gratulaci, mohou ji adresovat na AFRC, Inc., 1776 Broadway, Suite 2105, New York, N.Y. 10019, USA.

Gipsy Baron

433 CHURCH ST.,
RICHMOND, 3121.

Tel.: /03/ 429-5266

Obědy - úterý až pátek
Večeře - úterý až sobota

Výborný vlastní orchestr a zajímavý jídelníček,
na němž najdete i česká jídla!

Zvláštní salónek připraven pro svatební hostiny
a jiné slavnostní příležitosti!

Vašimi pozornými hostiteli budou Eda a Věra Zlatých

Licensed Restaurant
Air Conditioned
(RHEINLAND P.A.)

Ján VRTIELKA

AKO SME USPORIADALI

BEATOVE FESTIVALY

Už ako chlapec som sa začal zaujímať o big beat. Hudobne dianie ma začalo zaujímať viac, keď sa na Slovensku objavili "Prúdy", skupina Pala Hamela a Mariana Vargu. Ich skladba "Keď odchádza kapela" sa stala hymnou slovenskej mládeže. Potom nastúpili "Meditating Four" Joža Barinu s jeho hlasom pripomínajúcim J. Hendrixu. Ich skladby "Meditácia nad vášňou" a "Háj, pán doktor" alebo "Javisko" si získali popularitu u fanúškov tejto hudby u nás. Bohužiaľ slovenské hudobné vydavateľstvo Opus prešlo túto skupinu bez povšimnutia, takže jediná pamiatka, čo po nich zostala, sú dve SP platne vydané českým Pantonom.

Do raného vývoja slovenského rocku rušivo zasiahli sovietske tanky a na čas uspali túto hudbu u nás. No veľkým prekvapením rockerov v celom Československu bol zájazd anglickej hard rock skupiny "Blossom Toes", známej najmä svojim hitom "Muž milujúci mier", ktorý v tej dobe držal predné priečky svetových hitparád. Táto skupina zavítala aj do nášho mesta Zvolena a jej koncert urobil úplny prevrat v hudobnom citení.

S niečím u nás úplne neobvyklým prišli "Collegium Musicum" Mariana Vargu a Fedora Frešu - s adaptáciou vážnej hudby do rock music, tzv. classic rock. Získali si obdiv každej generácie po celej republike a právom. Ich popularita neušla ani západným gramospločnostiam, koncertovali v Taliansku, Západnom Nemecku, hovorilo sa o ich turné do Veľkej Británie. Popri nich sa objavilo "Provizorium" Deža Ursíniho. A prekvapenie: prvá mimobratislavská skupina z Nových Zámkov hrajúca jazz-rock na takej úrovni, že o ich LP platňu z Opusu prejavili záujem aj v USA. Americká firma chcela vydať túto LP v koprodukcii.

Ako priemyslovák cez moje prvé školské prázdniny som mal možnosť zúčastniť sa Beatpódia, usporiadaného zvolenskými vysošmi /vysokoškólakmi/. Zúčastnili sa ho amatérske skupiny z celej republiky, ako aj profesionálne pražské a bratislavské skupiny - "Flamengo" vtedy ešte s Vladom Mišíkom, "Jazz Q" Martina Kratochvíla a nove "Meditating Four" Joža Barinu. Potom akosi cele dianie okolo beatu zaspalo. Ďaleko od centier, nevedeli sme, že je to súčasť záťahu proti tejto hudbe. To práve vtedy, keď sa v obrovskom merítku začala vyvíjať v Maďarsku.

Debatoval som na tuto tému aj s priateľom Milanom, keď mlčanie v tejto hudobnej kultúre u nás bolo neznesiteľné: žiadne nové platne od skupín, žiadne koncerty, žiadne nové piesne v rozhlas, žiadne festivaly amatérov, či profesionálov. Situácia vyzerala tak, že rock a beat music u nás už odzvuňa. Aké bolo moje prekvapenie, keď asi pol roka na to mi Milan oznámil, že ako predseda SZM na dopravnej priemyslovke ma pozyva na prvý beatový festival o "Cenu Dopraváka", tj. nášho školského časopisu, ktorého on bol redaktor. Počas priebehu festivalu som pomáhal organizátorom. Na to, že bol pripravený ľuďmi úplne neskúsenými, mal slušnú úroveň. Ako najlepšia bola zvolenská skupina "Čo teraz" pred "My" z Martina a skupinou z Neminiec, okr. Veľký Krtíš.

Keď - ako zázrakom - bola na koncerte ve Zvolene skupina Vlada Mišíka "ETC", Milan urobil s ním interview pre náš Dopravák a pozval Vlada s kapelou na druhý beatový festival. Vlado ochotne súhlasil. Bola dohodnutá aj cena, a tak sa z vesela začalo. Zhruba tri dni

pred festivalom sme dostali oznámenie zo Slovkoncertu, že všetky profesionálne hudobne telesá sa musia vybavovať cez nich. Dostali sme sa do ošemetnej situácie. Keď sme chceli zachrániť festival, rozhodli sme sa vracieť vstupné pri vchode. Situáciu nám zachránila bratislavská "Fermata", ktorá zhodou okolností mala koncert v susednej Banskej Bystrici v ten istý deň, takže slúbili, že dobehnú zahrať na festival. Zúčastnené amatérske skupiny boli na ďaleko lepšej úrovni, ako na prvom festivale. No a zlatý kliniec večera - "Fermata" - splnil očakávania nad všetky predstavy. Takého sologitaristu ako Fero Griglák som ešte nepočul. Ich koncert bolo treba skutočne vidieť a počuť.

Mojho kamarata Milana angažovanie v tejto oblasti stálo cestu na vysokú školu. No i napriek tomu ma prosil, aby som ja zo zvyškom chalanov v tom pokračoval, ja som mal ešte jeden rok do konca štúdií. Bez Milana bolo organizovanie oveľa ťažšie a pretiahlo sa až do konca školského roku a mojích štúdií na priemke. Podarilo sa zorganizovať aspoň jeden festival. Nie pre naše organizačné nedostatky, ale pre rôzne prekážky zo strany školy a kultúrnych organizácií. Medzi prípravou festivalu prišiel na koncert "Jazz Q" M. Kratochvíla. Martin bol veľmi ochotný prísť na festival, tiež veľmi dobre spomínal na Zvolen. Po minulých skúsenostiach hneď sme oznámili Slovkoncertu, že na náš festival ich cestou pozyvame "Jazz Q". Odpoveď od nich: "Skupiny mimo územia Slovenska sa nemôžu zúčastňovať amatérskych podujatí na Slovensku".

Bolo mi jasné, že dôvody, ktoré sa tu uvádzali, boli kvôli tomu aby sa festival, v poradí už tretí, nekonal. Nebol by sa ani konal vôbec, ale ja som urobil jeden záťah, ktorý riaditeľa Domu ROH ČSD dostal do stychu pozval som na určený termín organizátorov beatového festivalu v Západoslovenskom kraji, tí došli a festival, pravda, nebol. Riaditeľ, aby si zachránil meno, im povedal, festival bude, len z organizačných príčin bude odložený o mesiac. V poradí už tretí beatový festival o "Cenu Dopraváka" ukázal, že o túto hudbu u nás medzi mládežou je veľký záujem. Sála bola vypredaná do posledného miesta aj napriek tomu, že tu nebol profesionálny hosť. Amatérske skupiny predviedli dobrý program. Najmä skupina "Handicap" zo Zvolene - jej vedúci Marcel Daniš, hráč na basovú gitaru, hrával profesionálne v skupine Deža Ursíniho "Provizorium". Táto skupina predviedla program, že žiadna profesionálna skupina by sa nemusela zaň hanbiť. Zaslúžene získali prvenstvo. Druhá bola skupina "My" z Martina, najviac zaujal výkon speváka Jána Hanganího. O tretie miesto sa delila skupina "Triesky" z Lučenca a skupina zvolenských rockerov z 60. rokov, ktorí tu už pôsobili ako dštojný otcovia rodín, dali sa do kopy len kvôli festivalu. No napriek tomu zahráli dobrú muziku. Najpozoruhodnejší bol výkon Jara Šimka na elektrofonickom saxofóne - svojím výkonom nadchol nielen divákov, ale aj ostatné súťažiace skupiny, a to už je čo povedať.

Festivaly tejto hudby, ktoré sme poriadali, jasne ukázali, že naša mládež má záujem o muziku, ktorá je svojiským prejavom dnešnej mladšej generácie. A zakažovať ju alebo obmedzovať - s tým strana a vláda u mladých nič nezíska. Nanucovať im miesto dobrého rocku tangá Jožka Púčíka... tie mohli byť dobré tak za Slovenského štátu, ale dnešnej mládeži máločo povedia.

Australským očima

Umíme si představit, jak se Československo jeví australskému turistovi?

Do detailu asi těžko. Poodhalme tedy aspoň trochu opo-
nu: máme před sebou útlý šestičtí, do něhož si australský univerzitní student zapisoval své bezprostřední dojmy z cesty do Evropy. Pobyl nějakou chvíli i v Praze, seznámil se s lidmi, ptal se a díval kolem sebe. A díval se poměrně dobře, jak jistě oceníte: uvědomme si přitom, že jde mladého člověka, který do všeho spadnul rovnýma nohama a své postřehy zobecňuje "z chodu". Snad je vhodné ještě podotknout, že autor - podobně jako lidé jeho věku - je k uspořádání věcí doma, rozuměj v Austrálii, dost kritický. Pobyt v Československu byl tak pro něho nečekanou školou.

Posuďte sami některé ukádky, jak jsme je namátkou vybrali a přeložili. V originále jsou na více místech jména studentových československých přátel. Z pochopitelných důvodů je vypouštíme.

Všude kolem jsou sovětské vlajky a obrazy Lenina. Opravdu ohromující! Lidé jsou všude kritičtí k politice, jež vládne jejich národu. Vyjadřují bez zábran svůj sarkasmus a jejich vtip je ostrý. Jsou nespokojeni, ale nevidí nic, co by mohli dělat...

Je mimořádně obtížné sehnat lístek do Národního divadla. V pořadí se bude čekat až 5 let! Zkusím nabídnout vyučování angličtiny, když mne tam někdo dostane...

Pracovní sobota. Tuto sobotu se pracuje jako ve všední den, každý musí do práce nebo do školy. Nikdo nedostane mzdu. Mají takových sobot 5 - 6 ročně...

Jsou tu podivuhodné hřbitovy. Jen málo křížů a P. Maríi - ne jako v Melbourne. Umisťují tu neuvěřitelně sousoší umírajících ptáků a kostlivců... Sochy ve městě jsou ovšem úžasné. Někdy 100 až 550 let staré. Australská historie proti tomu není nic /v orig. použít silnější výraz - pozn. Panorámy/. Musíme být opravdu vděční, že Praha unikla těžkému bombardování za druhé světové války. Má tolik historie a tolik krásy...

Jsem skutečně udiven, jak Rusové dokázali všechno zpravit /v orig. opět silnější výraz - pozn. Panorámy/. Doufám jen, že mi tuhle knihu nikdo nezabaví...

Nikdo by nevěřil, jak místní lidé nenávidí Rusy. Rusové, žijící v Československu, se mají lépe než průměrní Čechoslováci. To bych rád věděl, proč! Včera jsem doprovázel "X" při nákupu a před námi byly dvě obrovské ženské, které nakupovaly cukroví za několik set korun. "X" fukla, docela nahlas, to jsou Rusové! Poznám je, protože vykupují obchody. A vykupovat znamená doopravdy vykupovat! Zboží je nedostatek, který nikdy není nasycen. Lidé čekají ve frontách hodiny na určité druhy zboží... BLOODY HELL!!

Češi poslouchají propagandu a chechtají se. Divím se, proč jim Rusové vykládají takové lži, to si opravdu myslí, že lidé jsou tak pitomí a budou věřit? Tohle jsou inteligentní lidé a zaslouží si, aby se s nimi zacházelo jako s dospělými, ne jak s pětiletými dětmi! Ale mám vztek, že si stěžují jen mezi sebou. Proč něco nepodniknou? Možná je to naivní nápad, ale musel by stát za pokus. Lidé jsou tolik hlasití, ale ne na správných místech a ve správné společnosti...

Vyprávěl jsem "X" o aféře Combe - Ivanov. O takových věcech se tu úplně mlčí..!

Je tu málo mléčných výrobků, po nichž by člověk toužil. Mléko se musí vařit před požitím. Smetana chutná jako nečerstvá, pokud to vůbec není náhražka. Sýry jsou hořké. Nepřekvapí mne, budu-li mít zažívací problémy, než odjedu...

Tuzex... Museli jsme ve frontě čekat tři čtvrtě hodiny, než jsme se dostali do toho zatraceného obchodu. Jaké překvapení! Rozměry asi jako prodejna "7-11" a prodávají taky zhruba totéž. Pro ubožáky, kteří tu čekají, je to spotřební nebe! Myslím, že je to všechno nechutné, protože nemůžeš platit českými penězi. Musíš si nejdřív koupit "bony". Ale "bony" nedostaneš za české dolary /ponecháváme chybu kvůli věrnosti textu - pozn. Panorámy/, potřebuješ cizí prachy. Nebo je taky dostaneš na černém trhu. Nakonec, skoro všechno tady musíš kupovat na černém trhu. Čemu říkají ČERNÝ TRH, my bychom asi nazývali TRADING POST...

Když Rusové přišli do Prahy, byli ze všeho naprosto vedle. Mysleli, že tohle je Západ, kapitalismus, velký byznys! Kupují všechno, co je v dohledu! Nepřeháním, opravdu to dělají! Bůh ví, že to je poslední věc, kterou zdejší obchody potřebují. Češi říkají - my v Praze nechodíme nakupovat, my chodíme pátrat! Je mi líto zdejších lidí, ale cítím sympatie i k těm ubohým bastardům v Rusku...

Rusy, Rusy, Rusy,
nežerte nám husy,
sežerte nám Husáka,
ať nám pořad nekváká.

/Student si ukázkou pražského folklóru do deníku pečlivě zapsal v originálním českém znění; "y" v "Rusy" a "a" v "pořad" mu jistě promineme - pozn. Panorámy/

Dokončení na další straně

Černý trh s valutami je jakousi sovětskou verzí Wall Street. Za britskou libru dostaneš 100 korun, za US dolar 30, za australský dolar 20, za švýcarský frank 12 a za německou marku 13...

***

"X" mi řekl o řetězu pražských obchodů, do nichž se dostanou jen velmi vlivní nebo bohatí lidé. Skrývají se v obyčejných domech a prodávají západní zboží. Vše od čerstvé zeleniny až po konzervy. Prodává se za koruny a ne za bony, jako v Tuzexu... Západního zboží není nikdy dost a dovolit si je mohou jen ti, kdo mají peníze. Lidé mimořádně žírlí na každého, kdo takové věci vlastní nebo si je může opatřovat. Závist a z ní vyplývající pomluvy jsou znechucující...

***

Třímínutový telefon do Austrálie mne stál 800 korun. Tolik tu někteří staří lidé dostávají měsíčně jako penzi... Stejný hovor z Austrálie do Prahy by mne stál 6 dolarů...

***

TY NE ŽE NECHCEŠ...

ty nemůžeš! - volala kdysi rozličná studentka, když svého polosvětlejšího přítele hnala dolů po schodech koleje v Praze Na Větrníku. S překládáním cizojazyčných materiálů je to velmi podobné. Leckdy nejde ani tak o to, nakolik se chce, jako nakolik se může. Nakolik se smí. Časopis 100 + 1 ZZ/vyd. čs. tisková kancelář, Praha/ by dost možná chtěl. Pokud ale doopravdy, tedy určitě nemá dovoleno tak, jak by chtěl. Překlady z cizích periodik, které tvoří převážnou část jeho obsahu, nakonec přece musí posloužit propagandistickému účelu. A toho právě se dosáhne "citlivým", "politicky uvážlivým" překladem. Vypustí se, co se nehodí, a "vhodným" výběrem synonym či skoro synonym se vše vykopne kyženým směrem. Z historie překladatelských činností v zemi pod Řípem připomeňme osud tak napohled nevinného dětského románu, jakým jistě je Robinson Crusoe, z něhož se tzv. pře- vyprávěním podařilo úplně vygumovat víru v Boha u hlavního hrdiny. Je tedy na co navazovat. Časopis 100 + 1 ZZ - v trafikách beznadějně vyprodáný, neboť materiály ze Západu jsou jinak tabu - například informuje o novodobém námořním pirátství.

Udajně jde o autentický překlad materiálu italského magazínu L'ESPRESSO. Všichni zatraceně dobře víme, jak to s tímto novodobým horrorem je doopravdy: že jeho oběti jsou převážně utečenci z Vietnamu, kteří po komunistické okupaci jihu země se na chatrných bárkách se svým neméně chatrným majetkem snaží dosáhnout břehů, na nichž se dá ještě jakžtaké normálně žít. Že tedy dobytí vietnamského jihu komunisty, umocněné nedomrlostí a někdy zločinnou omezeností západního světa, přímo podnítilo vznik problému, který je nesporně příšerný ve svém dosahu. A tedy zacílené mistrovství překladu v 100 + 1 ZZ zdří v plném jasu: výrazy "Vietnam" či "vietnamský" se - zasunuto do kouzelného klobouku a znovu vytaženo ven - vypařily beze zbytku a v celé české verzi je nenajdete ani jednou. O obětech děsivého masakru

České letadlo je příšerné. Menší než letadla Ansettu - nevěřil jsem, že může být něco ještě menšího! Jaké překvapení! Vůbec nemyslí na pohodlí cestujících. Nahodil motory a ventilaci začal dovnitř proudit dým. Kabina smrdí kouřem, ale nikomu to nevadí. Je to zřejmě normální. Z ventilace kape voda... Seděli jsme uvnitř už 40 minut, když nám sdělili, že se zdržíme dalších 30 minut kvůli "menšímu technickému problému". Kolem prošel jeden z pilotů a nesl montážní klíč a šroubovák! Ztrácím řeč...!

***

BYE BYE PRAGUE... Viděno z letadla, změna ve vzhledu krajiny mezi Československem a Západním Německem je neuvěřitelná. Statky jsou uspořádány více ekonomicky a je jasnější, k čemu slouží. Farmy v Československu vypadají více jako prázdné bloky země... Byl to ohromující pohled na Frankfurt nad Mohanem... Frankfurtské letiště je báječné...

Tedy - vítěj zpátky ve dvacátém století!

/piráti muže povraždili, mladé ženy zndsilnili, stařeny naházeli do vody čekajícímu žralokům/ se mluvív jen jako - podržte se - o "cestujících" !!!, což mohou klidně být Eskymdci na prázdninách. Časopis 100 + 1 ZZ se sice ve svém "věrném" přetlumočení zmiňuje i o jakýchkoli uprchlících, pobíjených thajskými loupežnými zloduchy /od 1980 zavražděno 1376 osob, zndsilněno 2283 a uneseno 592 žen/, ovšem čtenář, tedy čs. čtenář, se nedozví, odkud vlastně přechází a kam, neřku-li proč, nedejbože, jsou to uprchlíci bez státní příslušnosti, bez původu a barvy pleti, tedy uprchlíci nejspíš na zem spadlí z nebe, kteří si nyní jen tak přechází, odkud a nikam, žili uprchlíci "an sich", řečeno s klasickým filosofem. Zkrátka trochu zvláštní svět, viděno očima západních žurnalistů. Ovšem přes brýle překladatelů časopisu 100 + 1 ZZ.

***

V čísle 2 Panorámy jsme se zmínili o tom, jak ministr /bývalý/ spravedlnosti ČSR /miněna západ. část Československa/ dr. Hrabal zděšeně vykřikoval, že ani on neví, kdo je čs. katem. Na poznámku zajímavým způsobem reaguje náš čtenář Michal Sirový, který byl v roce 1950 vězněn na Pankráci v cele 107 oddělení "A", kde byli také odsouzenci k smrti. "V onom čase", píše p. Sirový, "katom boli bratia Oldřich a Jaroslav ŽBANEK. Pohádkovali s Plzeň a střídali sa! Veď to bolo 100 Kčs od kusu..."

V Polsku žije 30,000 Slováků, zejména v oblasti Spiše a Oravy. Možnosti vzdělávat se v rodném jazyce jsou pro slovenské děti velmi omezené - slovenština se vyučuje jen jako nepovinný jazyk a jediná slovenská střední škola je nekompromisně řízena Poláky.

V USA žije 972,000 osob českého a 422,000 osob slovenského původu.

Od roku 1968 požádalo ve Švýcarsku o azyl na 16,000 Čechů a Slováků.

Prezident R. Reagan vyznamenal Taťanu Sahánkovou, která je hlavní knihovnicí Bílého domu.

MALOVÁNÍ NEBO RESTAUROVÁNÍ

VAŠICH DOMŮ V MELBOURNE
ODBOŘNĚ PROVEDE

PETR PEITHNER

Telefon: /C3/ 882-6356

Vítej, Waldo!

Čerstvého exulanta Waldemara Matušku viděla Panoráma na Floridě "na vlastní oči" prostřednictvím svého amerického spolupracovníka!

Uteče-li z Československa strojný inženýr, automechanik či řidič nákladáku, z propagandistického hlediska to není žádný debakl: prostému lidu, upříjemitelmu čím dál dražší pivo ve čtvrtých cenovkách, je to vcelku jedno, ne-li jedno úplně.

Horší je, uteče-li televizní hlasatel. Ještě horší, uteče-li prvotřídní hokejista. A vůbec nejhorší, řekne-li politickému systému v současném Československu sbohem někdo takový, jako Waldemar Matuška: člověk, kterého zná naprosto každý - a kterého /až na beznadějně zapěklouny, kteří nemají rádi nikoho/ svým způsobem má taky každý rád. Vždy si dokázal najít chvíli, aby zaskočil do některé pražské hospůdky - třeba k Jeliňkům - prohodit s lidmi slovo, poklábosit či - chcete-li - pokecat. A to na vřeholu slávy dokdže jen málokdo.

Poté, co se v Československu rozkřiklo, že "Walda zadržel", bylo okamžitě nařizováno stáhnout jeho gramofonové desky ze všech prodejen. Nativní nápad udělat z Matušky někoho, kdo nikdy nebyl... Z desek se ihned stal prvotřídní artikl na černém trhu, kde se mnohdy prodávaly i za desetnásobek oficiální ceny.

Jako vůbec první s informací o Matuškově rozhodnutí nevrátit se z USA do Československa přišel Hlas Ameriky, přezdívaný mezi lidmi Praha III, až podle počtu posluchačů je bez konkurence Prahou I. Hlas Ameriky vysílal také vůbec první interview s Waldemarem po jeho příchodu do exilu. A americký spolupracovník Panorámy J. Sýkora, jehož vynikající fejetony tak rádi čtete, se pak s nestárnoucím idolem všech generací osobně setkal na Floridě. Řečeno stručně: všechno je O.K.

Počátky cesty W. Matušky za slávou si připomínáme několika citáty z knihy "To všechno vodnes čas...", kterou vydala Olympia roku 1969:

Já myslím, že nejtěžší na světě je mluvit pravdu. A prát se za tu pravdu! Už proto, že vždycky je na světě fůra lidí, který by byli hrozně rádi, kdybys tu pravdu neřek. Myslí si, že by to měli lehčt, a neuvědomují si jednu věc: že čím později se ta pravda prolákne, tím těžší to potom budou mít...

Ale když se tak nějakou dobu potloukáš po těch hotelech a lokálech a putkách a tancovačkách a bálech, hraješ a pozoruješ ten cvrkot kolem, jak lidí chlastají, jeden je z toho veselej a hodnej a celej svět je jeho, a druhý začne bejt žlučovitěj a nenávisťnej a hned by se pral - začneš znova přemýšlet o životě, o lidech a o sobě a znova ti vzele do palice ta potouchlá otázka: kam vlastně tohle všechno vede?

A tak jsem si znova začal lámat hlavu sám nad sebou. Ono to obvykle není moc povzbuzující, když takhle přemýšlíš sám o sobě, ale právě proto je to správný. Já bych dokonce řek, že je to jediná správná cesta. Vzpomínal jsem na různé chvíle svého života a srovnával jsem je - a najednou jsem si uvědomil, jak se mi postupem času kazí charakter. Když jsem třeba na tom řeznickým bále skočil do tý močůvky, tak jsem pěkně mlčel a nechal jsem tam naskákat všechny své kamarády. A měli jsme z toho náramnou srandu!

A začal jsem uvažovat, co bych měl se sebou udělat,

abych se zase dostal na nějakou správnější kolej. Anebo ještě líp: abych se z týchle koleje dostal ven. Protože jakmile člověk zapadne do vyjetý koleje a zůstane v ní, zpozdíni a už se z ní nikdy nedostane ven. Což je jeho konec, protože na světě jsme proto, abysme se prali se životem, a ne proto, abysme se pohodlně vezli!

Myslím, že jsem určitě udělal dobře, když jsem se sám nad sebou zamyslel; všichni lidi by udělali dobře, kdyby víc uvažovali sami nad sebou a míň se starali o ty druhý!

***

Tedy hodně štěstí na Západě, Waldemare, a jménem čtenářů doufáme, že v pořadí zemí, kam v blízké budoucnosti zavítáš, bude Austrálie někde na předním místě...

STĚHOVÁNÍ!

Lekáte se toho slova? Není důvod! My víme, jak na to, máme bohaté zkušenosti a ideální skříňový čtyřtunový automobil!

LEVNĚ - RYCHLE - SPOLEHLIVĚ - BEZPEČNĚ - CO NEJDŘÍV
Z Melbourne Vás odštěhujeme třeba až do Sydney či Adelaidy!

VOLEJTE MIRKA CÍHELKU - TEL. /03/ 848-6980

aktuality/udalosti

PANORÁMA PANORÁMA PANORÁMA

Rozpočet ministerstva pro přistěhovalectví a etnické záležitosti ve výši 183,1 miliónu dolarů podle slov ministra C. Hurforda umožní v letech 1986-7 přijmout 90,000 osob a poskytnout jim potřebné služby v prvním období pobytu v Austrálii. Ve shodě s rozpočtovou linií utahování opasku ministrstvo ruší své úřadovny v šesti městech a zvyšuje některé z účtovaných poplatků, např. v souvislosti s uznáním kvalifikací, získaných v záměří.

Jen za jediný měsíc letošního léta požádalo v Rakousku o azyl 1435 osob, z toho 665 Čechů a Slováků. Od konce druhé světové války malé Rakousko poskytlo útulek asi dvěma miliónům azylantů, z nichž čtvrtina se v zemi trvale usadila. Současný počet uprchlíků v zemi se odhaduje na 20,000.

Možná jste si už všimli, že ve větších novinových stáncích v Austrálii je možno za \$ 2 zakoupit anglické vydání moskevské Pravdy. Poznamenáváme, že místní toaletní papír je nejen levnější, ale i kvalitnější.

Na 320 000 přistěhovalců prošlo od 1947 do 1971 táborem Bonegilla v severozápadní části Victorie. Před nedávnem byl ustanoven výbor usilující o založení muzea a archivu v jedné z existujících budov Bonegilly.

V Offenbachu u Frankfurtu byl založen český klub, jeho činnost bude zaměřena na vysokohorskou turistiku a jachtařství. Klub hledá zájemce z celého světa. Český klub vodních sportů již existuje ve švýcarském Winterhuru, kde se po roce 1968 usadila řada jachtařů z Ústí nad Labem.

Miloš ONDŘÁŠEK

Mys únosu

Když jsem kdysi listoval v atlasu světa, dobře jsem si všiml, že Nový Zéland je největší souostroví v jižní části Tichého oceánu a vůči Československu nejvzdálenějším státem. Obě země odděluje téměř 18 tisíc kilometrů. Napadlo mne, že ať se kdo chce hne jakýmkoliv směrem z Nového Zélandu, vždy se musí k Praze jen přiblížovat, vzdalovat se již nemá kam. Byly to pro mne ostrovy na samém konci světa.

Po čase mne emigrantský Pán Bůh dovedl do Austrálie. Ta země na samém konci světa již nebyla tak vzdálená,

Problémy s automobilem?

Z.R. AUTOMOTIVE SERVICES *

jsou zde proto, aby Vám pomohly s mechanickými opravami všeho druhu!

Otáčejte mluvit s panem Müllerem a dohovoříte se česky nebo slovensky, což oceníte zejména, pokud jste v Austrálii krátce a ještě Vás zlobí angličtina...

913 Mr. Alexander Rd., Essendon, Vic. 3040
Telefon /03/ 379-2818

V australském týdeníku pro farmáře byl uveřejněn kvíz, jedna otázka zněla: Co víte o psu jménem Antis? Přiznáme se, že to byla jediná otázka, na kterou jsme znali odpověď - německý ovčák Antis patřil četaři čs. perutě RAF, zúčastnil se sním bojových letů, vrátil se s ním do Prahy a opět s ním v roce 1948 odešel, byl významnějším britským vyznamenaním pro psy a je pohřben na londýnském psím hřbitově. Jméno Antis bylo odvozeno od typu předválečného bombardéru čs. letectva ANT.

Rok 1986 byl vyhlášen Organizací spojených národů za Mezinárodní rok míru. Pátý světadíl vlastně nepoznal hrůzy války, a tak někteří Australané nemusí klást významu míru správný smysl, nukleární hrozba je zneužívána pro pochybné politické cíle apod. Mír ovšem neznamená jen zabránění válečnému konfliktu, je to i zaručení lidských práv, osobních a národních svobod, základní potřeby člověka, sociální spravedlnosti a souladu s ostatními lidmi a zeměmi. Australský výbor Mezinárodního roku míru nabádá, abychom o harmonickém osobním, rodinném a společenském životě hovořili se sousedy a na pracovištích. Češi a Slováci mají k tomu mnoho co říci: máme trpké a na vlastní kůži prožité zkušenosti z období let 1936, 1948, 1968. Etnická stanice SBS TV přispívá k řešení mírové otázky seriálem vhodně volených filmů a reportáží. V polovině září jsme viděli otřesný dokument natočený australskými filmáři o terezínském ghettu. Vypovídali ti, kteří prošli Terezínem, genocidu přežili a nyní žijí v Austrálii. Připomeňme zde, že toto masové vraždění mělo na svědomí šest miliónů lidí židovského původu, téměř osmdesát tisíc bylo a Československa.

naměřil jsem dva tisíce kilometrů a při tomto zeměměřičství jsem si stanovil cestovní plán; pojedeme k ledovci, který má jakési tektonické spojení s jezerem u Canberry, pak se podíváme do kraje bublajícího bahna a posléze zavítáme na Mys únosců. Manželka souhlasila a jeli jsme.

Do města Hastings při východním pobřeží Severního ostrova bylo cestování civilizované. Odtud jsme se dostali prvním ranním autobusem ke konečné stanici Pacific. Drobně přšelo, neměli jsme ale na vybranou, otálet jsme nemohli. Došli jsme k opuštěnému domku, ve kterém donedávna úřadoval a bydlel strážný, zaměstnanec státního národního parku. Bylo tam liduprázdno. Z autobusu jsme již věděli, že jakkoli zkušeného strážného smetla vlna do moře a dosud se nevrátil. Náš cíl byl vzdálený dobrých 12 kilometrů, silnice žádná, o železnici ani nemluvě. Návštěvníkům zbývají dvě možnosti, pěšky či koňmo: zvolili jsme tu první. Po naší levé, východní straně se rozprostíral oceán a vlny se jen převalovaly. Zprava se tyčila do nedohledna vysoká a kolmá stěna, na které bylo zřetelné, do jaké výšky dosahuje hladina moře při přílivu. Začínal odliv a pruh písku, po kterém jsme šli, byl jen několik metrů široký a tu a tam se přes něj, tak

jak přes naše boty, přelila voda a dosáhla k hladké stěně, na které nebylo výstupků umožňujících zachycení či vysplhání v případě vysoké příbojové vlny, na které toto pobřeží není vzácné. Moje žena nebyla nijak nadšená krásou přírody, neodpustila si komentář, že jde o šilený nápad a ruskou ruletu. Namítal jsem, že ruleta je nevypočitatelná a tento výlet je časově přesně vykalkulovaný. Setkal jsem se ale s nevděkem a cynickou poznámkou.

Do večerního přílivu jsme se museli vrátit. A zvládnout tedy 24 km. Moří se na Novém Zélandě poroučet nedá; v Rusku by to bylo jiné, tam poroučí větru i dešti a ještě o tom zpívají. Jak nám moře hučelo do kroku, musel jsem uznat, že to byl riskantní podnik. Češi jsou na takové věci ale jako stvoření, ať již se pouštějí v sudu po Niagarském vodopádu či dělají veletoleč na hrazdě připevněné k podvozku letadla; vzpomínám také na Sokola, který za předválečnou 1Kš chodil po rukách na zábradlí horního můstku na Macose a nakonec na jedné ruce udělal prapor - jeho tělo se vznášelo nad propastí v 90 úhlu k zábradlí. A já jsem také chodil do Sokola, proč bych tedy i tento výlet nezvládl. Moje paní nebyla tak přesvědčená, připomněla mi, že chodila do Orla a tam už byli rozumnější. Zatím jsme si bystře vykračovali, vlna se nepřihmala, aby nás vzalas sebou, a moře stále více a více ustupovalo. Za necelé tři hodiny jsme byli u cíle, u Mysu únosců.

V říjnu 1769 se kapitán J. Cook dostal z polynéských vod na dohled východního břehu, novozélandského Severního ostrova. Několik dnů plul k jihu a hledal vhodné místo k přistání; konečně se dostal do velké zátoky a na jejím nejjižnějším cípu se přiblížil velmi blízko k břehu, po kterém jsme právě po více než dvou stech letech šlapali. Krajina byla tehdy obydlena domorodci, kteří se ke Cookově plachetnici dostali na svých kánoích, někteří vylezli za mořeplavcem na palubu, vystrkovali jazyky, mávali oštěpy a když se chystali k odchodu, vzali s sebou i tahitského tlumočníka Tiati. Maorové ho chtěli umést na břeh, zalekli se ale střelných zbraní, kterými na ně začali Angličané pálit, a Taitu vrátili. Místo se dodnes jmenuje Mys únosců.

Jakmile jsme se dostali k vysoké skále zakončující mys a vybihající po oceánu, slyšeli jsme již zdálky křik a cítili nepříliš příjemný zápach. Dostali jsme se k hnízdišti terejů, a to za tu štrapáci stálo.

Na rovném temeni skály nás překvapil nezvyklý pohled. Byl tu jeden terej vedle druhého, seděli na hnízdě nebo odpočívali na skále. Terej je mořský pták větší než husa. Jejich hnízda z trávy a chaluhy vypadají jako nepořádné a rozváté kupy sena. Celá skála byla postříkána bílým guánem jako vápnem.

Ptáci se nevyplašili, jen několik bojácnějších poodlétlo, když jsme se přiblížili na pět, šest kroků. Ostatní sedí klidně dál a kroutí po nás očima. Jsou skutečně nádherní. Celi bílí až na černohnědé konce křídel. Dlouhý krk je smetanově zažloutlý na něm sedí hlava protažená v dlouhý šedobílý zobák. Na jeho horní čelisti jsou nápadné šterbinovité nozdry, probíhající po celé délce čelisti. Nejkrásnější na celém zobáku je však ovruha jeho kořene z tmavých a černých pírek. Terej vypadá jak našminkovaný klaun. A to mne v tom ještě utvrzovaly krásné, dobrosrdečné modrozelené oči, které na nás klidně a bez bázně či nepřátelství vzhlížely. Když jsme se přiblížili příliš blízko, terej se odskočil na zelených nohách s dlouhými prsty, mezi nimiž je natažená plovací blána.

Mnoho terejích slepic sedělo na vejcích, viděli jsme také již vylíhlá kuřata, vždy jen jedno v hnízdě. Kuřata byla celá temně skvrnitě hnědá, chmýří dlouhé a načepýřené, během dospívání se ptáci přebarvují na bělo. Několik terejů se plavým a klouzavým letem vznášelo nad mořem, jejich rozpětí křídel je kolem dvou metrů. Z výšky až dvaceti metrů se spouštějí střemhlavě do moře, křídla zatáhnou a protáhnou krk, zmizí pod vodou jako šíp. Vynoří se a vzletnou po více než deseti vteřinách, ulovenou rybu už mají většinou spolknutou, pokud jí nenesou kuřatům. Dodnes uvažují, zda ulovek harpunují zobákem anebo zobák pod hladinou otevřou dříve než rybu polknou.

Jsou to chytří ptáci, někdy loví ve skupině, zřejmě tak nahánějí hejno ryb. Nespustí se do vody všichni naráz, někteří loví pod vodou, někteří plují na povrchu vody, někteří vzletávají. Nejistil jsem zda mají pod vodou otevřené oči. Museli jsme spěchat, abychom došli zpět, než začne příliv.

S terejem bílým australským /Sula bassana serrator/ se nesetkáme jen na Mysu únosců, i když je to jejich kolonie, ornitologům známá po celém světě. Hnízdí zde kolem tří tisíc párů a jsou chráněni, oblast je prohlášena za přírodní rezervaci zvanou "Cape Kidnappers Gannet Sanctuary". Je přístupná pouze na číslované povolení. Je zde i pozorovací stanice, umožňující přírodovědecké studium. Terej se vyskytuje i při jižním australském pobřeží. Zajímavou kolonii jsem viděl na ostrůvku sv. Vavřince u Portlandu při samotné západní hranici Viktorie.

Terejové mají bohužel lidské nepřátele. Jsou to rybáři, kteří používají maso mladých terejů jako návnadu při lovu krabů.

Terejové evropští a afričtí jsou podobní těm "naším", poněkud se liší zbarvením letek. Jsou to vytrvalí letci. Kroužkováním se dokázalo, že přeletí vzdálenost 6000 km. Pokud si dobře vzpomínám, jeden terej byl v přírodopisných sbírkách Národního muzea v Praze s poznámkou, že byl nalezen zesláblý někde v Čechách, již si nepamatuji kde. Tak ho vycpali. Tady se terejům obdivují ve volné přírodě...

Cítíte se unavení?

Pokoušeli jste se zhubnout s nevalnými výsledky? Trpíte vysokým tlakem a neustálou hrozbou infarktu? Nebo potřebujete tělesnou váhu zvýšit?

Pomohu Vám vyrovnat se s těmito problémy zcela přirozeným způsobem, ryze herbálními produkty, v optimálním složení.

Výsledky jsou tak prokazatelné u tisíců lidí, na "vlastní kůži" vyzkoušené, že neváhám nabídnout Vám pomoc touto cestou!

Léto klepe na dveře!

Volejte každý večer po 18.30 hod. - Vít /03/ 720-2419

Pisatelé dopisů se dělí na několik kategorií. Na váhavé a impulzivní. Přitom tentýž pisatel může být nĕjakou dobu impulzivní a pak na čas zase váhavý. Bylo by možné rozdělit pisatele také na domácí a zahraniční.

Člověk se ve vypjaté životní situaci co do chování mění. A za vypjatou situaci lze jistě považovat tu, do níž se člověk dostal po odchodu z vlasti. Člověk, jenž se stal emigrantem, exulantem, vystěhovalcem, uprchlíkem - nehodí se přehlédnout - potřebuje zchytlé bo-

Dopisování mezi zahraničním pisatelem a člověkem ve staré vlasti je jaksi jednodušší. Kdo se dostane ven, dělá samozřejmě chyby. První z nich může být to, že napíše dobrému kamarádovi do Buděje, že je venku a že hurá. Nedostane odpověď. Ani když napíše znovu. Až po téměř půlroce dostane tajný vzkaz, z něhož vyplývá, že ten dobrý kamarád kvůli jeho pozdravu ze Západu nesměl jet do Jugoslávie. A tak se Newyorčan opět cítí provinile a do Buděje už nenapiše.

S rodinnými příslušníky je to zase jinak: jestliže jsou starší, tak jim lze psát bez obavy. Jedná-li se o mladší děti či Slovdky, pak je třeba být opatrný, protože ta mladá havěť by se taky nemusela dostat pro korespondování se Západem na vysokou školu.

Problémy má taky domácí pisatel. Buď je to dobrodruh a posílá do New Yorku dopis za dopisem nebo paňuje listy všelijakými cestami. Anebo čeká, až se dostane do evropské západní ciziny, a odtud pak píše denně několik dopisů, aby si to vynahradil.

Korespondence mezi Východem a Západem má ještě jednu komplikaci. Něco navíc, co korespondování na Západě nemá. Pisatel tam i tady posílá ve skutečnosti svoje dopisy přes třetí osobu. Nic proti tomu, alespoň si víc lidí počte. Říkám-li víc lidí, myslím cenzora. Myslím člověka, který sedí na poštovní hranici a do každého dopisu nakoukne, jestli neobsahuje něco závadného. Co? Já nevím - třeba titulní stránku Playboye nebo kopii povídky některého českého spisovatele v exilu. Nebo gramofonovou desku se songem "Stehno-drátý-víně mdy", nahrazenou skupinou "Metálové hyeny".

Je již jaksi historickým faktem, že ztížené životní podmínky podporují v českém člověku smysl pro humor a povzbuzují ho k vymyšlení triků, jak přechytračit či napálit vrchnost. Za divněmých rozhovorů s lidmi, kteří si zde v Americe říkají "Čičci", jsem se dověděl, že občas přikládají do dopisů něco pro cenzora. To něco může být písemná zpráva, například: Nazdar cenzore, to koukáš, jak jsem se měl na Bermudě, co? Anebo, hele, pochybný ouřade, teď zavři voči, budu psát vo tý zlatohmědy raketě za San Diega... a podobně.

Některí barbaři přikládají pro cenzora i objekty. Například již ošvykanou švykačku, párek blech, ustříhané nehty a jiné, často i nemravné věcičky.

Pisatelé dopisů jsou tedy různí: jsou váhaví a impulzivní jak jsem si již troufl říci na začátku, ale jsou i škodolibí, únavně podrobní, nudní, vtipní. Jsou škrábalové a pisatelé krasopisní.

Co ale do krasopisu, krasopisně může být napsáno i udání.

Moje dobrá stránka.....

FEJETON JIŘÍHO SÝKORY Z USA

dy. Netrvá mu dlouho než zjistí, že psaní dopisů je jedním z nich.

A tak se náš člověk, který se usadil v New Yorku, do toho dá. Napíše známému v Jihoafrické republice, od něhož ještě ve Vídni dostal lístek z Johannesburgu, ten odpoví a připojí adresu společného známého, co se usadil v Austrálii a v o dalšího známém ve Francii - a už to jde. Po několika měsících si ten chudák v New Yorku musí pořídit počítačový adresář, odmítá jezdit o víkendů na výlety - a píše dopisy. Jednoho dne zjistí, že se mu podstatně snížilo kapesné. A když si poprvé musí vypůjčit na cigarety a kávu, sedne ke stolu a jme se hodnotit svoji finanční situaci. Vidí, že od března, kdy napsal první dopis, vzrostla jeho vydání za poštovné o několik desítek dolarů. A v tédy, na čem je.

To je už podzim, blíží se Vánoce a náš Newyorčan trne, protože neví, jak se vyvléknout z akce "vánoční pozdravy". Nakonec se rozhodne, že ty ještě pošle, ale zároveň kuje plán pro příští rok. Základem plánu je omezit korespondenci. Vždyť nakonec teď všechno ví o Africe, Austrálii, o Evropě nemluvě, a když se to tak vezme kolem a kolem, tak ty známé ve skutečnosti ani tak dobře nezná. A o čem by jim taky už psal, když si není na co stěžovat, má dobré auto už dávno a šetří na výlet na Havaj. Cítí se ovšem i tak provinile, ale neuvědomí si, že na druhých koncích světa stejným způsobem přemýšlejí další a další pisatelé. Emigrantská korespondenční činnost postupně zvolní tempo, až takřka zcela ustane.

LITERATURA

Knihách (nových i j.)

Otázka feminismu se přirozeně odráží i v přistěhovalecké problematice. Je dávno známo, jakou tíhu zejména v péči o rodinu nese žena mezi přistěhoválci: chodí do práce, často velmi vyčerpávající, a stará se o malé děti. Holandská organizace pro uprchlíky uspořádala mezinárodní seminář na toto téma a nyní byly přednášky a diskusní příspěvky vydány knižně - International Seminar on Refugee Women /Dutch Refugee Association, Amsterdam/.

Další publikace věnovaná uprchlíkům se zabývá jejich stressovou situací a psychickou rovnováhou. Každá etnická skupina reaguje na nové prostředí jinak, což celou problematiku ještě komplikuje a hostitelská země ji dostatečně nerozumí /Refugees, Search for Haven. Rockefeller Centre, N.Y./.

Samozřejmě i Organizace spojených národů si je vědoma utrpení, kterému jsou uprchlíci a noví přistěhovalci vystaveni. V prosinci 1984 přijalo Valné shromáždění OSN rozhodnutí, jak sledovat a zabránit drastickým tlakům na běžence - Convention of Torture. Britský ústav pro uprchlické otázky vydal nyní publikaci, která konfrontuje porušování základních práv člověka a jeho právo na azyl /Torture and Asylum, Queen Elizabeth House, Oxford/.

Australská politika úplně odsunula ze scény perzekuci antikomunistů v Číně. O osudu černochů v Jižní Africe jsme informováni zcela pravidelně a v silných porcích, o koncentračních táborech v rudé Číně australské noviny a televize cudně mlčí. Trpí tam a umírá množství lidí, kteří nesouhlasí s čínským režimem jakkoliv "liberalizovaným". Dostali se mi do rukou dvě knížky, které popisují kruté porušování lidských práv v čínské lidové republice /The Scourge of the Sea - A true account of my experience in the Hsia-sa village concentration camp, 1985, Taipei; H.S-WU: Chinese Communist Crimes in Using Humans as Guinea Pigs, 1986, Taipei/. Organizace, které se v Austrálii zabývají právy zvířat, by se také mohly zastat práv lidí, kteří trpí pod totalitními režimy.

Refusnik je ten, kterému byla zamítnuta žádost o vystěhování ze SSSR. Žadatelé dávají najevo, že se jim život v socialistickém ráji nezamlouvá a chtějí ven, zejména do Izraele, pokud jsou židovského původu. Většinou okamžitě ztratí zaměstnání, často vysoce kvalifikované, a jsou vystaveni nejružnějším perzekucím jako živly státu a režimu nepřátelské. Jeden z nejznámějších refusníků byl matematik Ščaranskij, který byl v listopadu minulého roku po devítiletém věznění na Sibiři propuštěn a bylo mu umožněno opustit Sovětský svaz. Na výměně vězňů se zúčastnili i naši krajané, např. J. Javorský. V minulých dnech se do Izraele dostala téměř osmdesátiletá matka Ščaranského, která deset let neobjasně bojovala o propuštění svého syna. Největší zásluhu ovšem má manželka Ščaranského, která dostala povolení k vystěhování den po svatbě s ujištěním, že manžel ji bude brzy následovat; čekala deset let, intervenovala v Bílém domě, u britské ministerské předsedkyně a jinde, nakonec se dočkala. Rusové chtěli dostat domů několik agentů z amerických věznic. Kniha, která toto všechno popisuje, je nyní k dostání v australských knihkupectvích /M. Gilbert: Scharansky - Hero of Our Time; McMillan, London, 1986, str. 467, 58 fotografií, \$12,95/. Dozvíme se o Ščaranského dospívání, jeho rodinném prostředí, pracovním uplatnění, žádosti o vystěhování, pronásledování, rasovém útlaku, odsouzení, vězeňských letech, fyzickém i intelektuálním

strádání a konečně propuštění a setkání s manželkou, přáteli a těmi, kteří ho podporovali a zasloužili se o jeho svobodu. Tím ale Ščaranského saga nekončí, usiluje o propuštění všech ostatních, kteří jsou dosud v sovětských věznicích jen proto, že podali žádost o vystěhování a byli proto odsouzeni pro "státu nepřátelskou a rozvratnou" činnost. Velmi zajímavá kniha!

A nakonec burleskní čtení, jak autor říká, a pro kýžené čtenáře. A já dodávám, absolutně zábavné a perfektně inteligentní čtení. /Josef Hiršal: Píseň mládí, 68 Publishers, Toronto, 1986, str. 100, \$ 6,00/. Hiršal jsem znal jako mistrného překladatele zejména německé poezie /např. znamenité přetlumočení Morgensternových Šibeničních písní/. V Píseň mládí se představuje jako kongeniální vypravěč. Každý z nás vzpomíná na dětství, dospívání, rodiče, bratry, teťy, kamarády, málokdo ale dovede podat tuto fascinující dobu s takovým vtípem, přehledem, zkratkou, okouzlením a stylem jako Hiršal. Čtěte!

IP

Ve skutečnosti se vrah jmenoval Jaroslav Papež, ke zločinu došlo v pražském kinu Metro: čs. psychiatři se dodnes hádají, zda vrah malého chlapce viset měl nebo ne. Nu - visel. Případ otevřel problémy natolik žhavé, že reportážní zpracování bylo zakázáno dokonce i v roce 1968; prý by příliš rozjitřilo vášně. V roce 1969 vraždu z kina Metro nicméně do přijatelné figury přitěsnil A. Branald, vyhnul se ožehavým otázkám a za knihu dostal cenu. K jednomu z nejproslulejších mordů čs. kriminální historie se nyní vrací Helena Nováková v knize "Nevina aneb Vražda v Příkré ulici". Čtenář, který očekává nový pohled na událost velmi známou, však se zděšením zjistí, že autorka se s celou věcí rezolutně vypořádává už na několika prvních stranách: kniha je pak o něčem velmi, velmi jiném. O čem? Neprozradme - je to detektivka. A to neobvyklá, neboť těmi opravdovými lumpy nejsou hledáni "pachatelé", ale právě naopak... Jistě uhodnete. /H. Nováková: "Nevina aneb Vražda v Příkré ulici", vyd. Index, Kolín nad Rýnem/.

hod

PO UZÁVĚRCE: Komise ve složení J. Gruša, M. Kundera, A.J. Liehm, S. Richterová, J. Škvorecký, J. Vladislav, F. Janouch a dva spisovatelé žijící v Československu /in pectore/ se rozhodla udělit Cenu Jaroslava Sieferta za rok 1986 ve výši 35 tisíc švédských korun slovenskému spisovateli Dominiku Tatarkovi za trilogii "Písačky" /dosud uveřejněno "Sám proti noci", Arkýř 1984, a "Písačky", Index 1984/ v níž nově rozvinul žánr vnitřního monologu a podal odvážné svědectví o době i o dosud neobnažených hlubinách lidské mysli. /Zpráva Nadace Charty 77, podepsán F. Janouch./

Pábitel...

Pábitel je člověk, kterému se neustále vzdouvá oceán dotěrných myšlenek, který spěchá za velkou šancí uloženu na obzoru. Je naplněn obdivem k viditelnému světu, takže mu ten oceán a obzor nedávají spát. Pábitel je nástrojem jazyka, který obohacuje sebe sama. Pábitel voní člověčinou, zatímco jiní moudří a opatrní se pečlivě dezinfikují.

Snad jste uhodli, o kom mluvím - o Bohumilu Hrabalovi, spisovateli par excellence. Kdysi v roce 1963 jsem viděl za výkladem knihkupectví, to jsem byl ještě doma, jeho první knížku Perlička na dně, a pak jich rychle

následovalo více než patnáct, Taneční hodiny pro starší a pokračilé, Inzerát na dům, ve kterém již nechci bydlet, Toto město je ve společné péči obyvatel, Morytáry a legendy, Příliš hluchá samota, Obsluhoval jsem anglického krále, Postřižiny, Krasosmutnění, Harlekynovy milióny, Slavnosti sněženek a jiné. V samizdatu Rukověť pábitelského učně. Hrabal je doktorem práv, nikdy ale v tomto oboru nepracoval, absolvoval devatero řemesel a nejvíce v něm utkvěla služba u dráhy za války a práce v kladenských hutích v letech 1949

Dokončení na další straně

až 1954; správně usuzujete, v obojím případě šlo o nasazení.

Když po osmašedesátém roce přestaly Hrabalovy knížky v Československu vycházet, vydávala je exilová nakladatelství a doma se přepisovaly. Hrabalovo umění bylo analyzováno, syntetizováno a prokládáno ze všech stran a jeho filozofie zkoumána do posledního záhybu. A stejně mnohé zůstalo utajeno. Pro exil se Hrabal stal představitelem silného člověka, který si zachovával vzpřímenou páteř. Došlo ke zklamání, Hrabal se pokoušel, kajícně se přiznal k imaginárním chybám, podrobil se sebekritice a to ho odloučilo od cesty, která ho spojovala s Haškem i Kaškou. Jeho knihy začaly v Praze opět vycházet - vykastrovány. Hrabal se stal pamovánkem a míškaři na sekretariátech jásal. Čtenáři doma i ve světě byli zklamáni. Autor Ůstře sledovaných vlaků byl Ůstře sledován. Hrabalova polarizace ponasla, i když se pokoušel zůstat ve spojení s čtenáři, aspoň s těmi chápajícími.

Čas se ale nezastavil, tak jak v jeho zprávě o pivovaru a městečku z Francinovi a Pepinovi, a Hrabala musela ovinout peruť stárnutí, vrátil se do krajín bouřliváků a nastražil na sebe past. Vedle upečeného pecnu položil nůž, jecen bez druhého nemá poslání. Z Prahy nás dostihla zpráva, že dnes 72 letý Hrabal začal Ůčtovat se sebou i s těmi, které poslední dobou obsluhoval. "Dají-li vám nalinkovaný papír, pište napříč!" Zdá se, že Hrabal to volání zaslechl, otevřel své pábitelské srdce a napsal třídílný životopis. Slyšeli jsme, že jde o práci cmařující svou upřímností a čestností, nase název *Průklesty*. Posledním dílem se vine jako černá, či spíše rudá niť invaze a ořítomost "vstupitelů" téměř nikým nezvaných a nevitáných. Hrabal si svým životopisem nepochybně opět a již definitivně uzavřel dveře pražských nakladatelství. Vítězství je ovšem jeho.

Nejde jen o Hrabala, ale o celou českou literaturu. Jestliže existuje i za podmínek totality, pak snad musí být zdravá; samozřejmě utrpěla silné šrány a stále trpí. Po roce 1968 přes sto českých a slovenských spisovatelů bylo dáno na index, vynořili se kariéristé, oportunisté a neschopní šarlatáni. Z té stovky spisovatelů snad polovina, která je doma, se pokouší psát i za velmi obtížných podmínek. Někteří rezignovali a mnozí emigrovali.

Literatura je jen jedna, pokud mám na mysli tu dobrou, hodnotnou a tvůrčí, ať již vzniká doma anebo v exilu. Jen bojácní a pohodlní tvrdí, že k tvůrčí práci potřebují rodnou trodu a lichu mateřskou. Sepětí s národem a jazykem zůstává po celý život a kdekoliv je jedna strana mince - na druhé straně jsou čtenáři. Když doma jsou dobré knihy rozebrány v den, kdy se objeví na knihkupeckých pultech, proč tomu není tak i v exilu. Naše kultura potřebuje nezloženého Hrabala, cynického Kunderu a vysmívajícího se Škvoreckého, potřebuje ale také nás, kteří jejich knihy a knihy dalších dobrých spisovatelů a básníků čtou. Několika v Československu zakázaným autorům režim toleruje publikovat v Západním Německu či ve Švédsku a honoráře jim zajišťují více méně slušné živobytí. Navíc systém na nich profituje, marky či dolary se mění za čs. koruny. Uvažují, kolik exilových autorů se užíví jen psaním. Lidé čtete a sem tam si kupte dobrou knížku! V každém z nás je alespoň kousek pábitelského srdce, přehlíkejte si s Hrabalem tu řeznickou střelnou modlitbičku, dejte si na prst marijánkový prejt a s očima ke stropu vychutnejte paví chvost vůní, chutí a celou tu krásu.

IP

Č. Řanda, herec osobitého projevu, zemřel v Praze.

Náš bratislavský špión hlásí, že v lednu 1987 přijede do Austrálie Slovenský komorní orchestr řízený Bohdanem Warchalem. Kdo se zajímá o tento druh hudby, ví, že těchto 14 hráčů na smyčcové nástroje včetně dirigenta zaujímá silné postavení na světovém fóru a jejich gramofonové nahrávky jsou všeobecně oceňovány.

Cenu sovětské turistické kanceláře Intourist na filmovém festivalu vyjiskřil australský film "Burke and Wills". Kdoví, co se za tímto vavřinem skrývá, možná velbloudi, kteří ještě bloudí jak v Austrálii tak v Taškentu, možná pšenice a hovězína. Palmu nejlepšího dokumentárního snímku získal na též festivalu film o rudých Matildách, rozuměj o australských komunistkách.

Seriál Nemocnice na okraji města, který po 13 týdnů každou středu vysílala SBS TV, konečně skončil a nestalí jsme se o nic chytřejší při pomyšlení, jak jsme marnili čas. Na též televizní stanici budeme

zakrátko sledovat filmové dokumenty zobrazující práci choreografa Jiřího Kiliána, který nyní působí v Amsterodamu a pozvedl Holandský královský balet na skutečně mimořádnou úroveň.

V Melbourne probíhal koncem září a ještě probíhá začátkem října umělecký festival SPOLETO. Sochař Vladimír Gottwald se zúčastňuje svými výtvarnými pracemi. Z programu jsme se dozvěděli, že v kabaretním pořadu vystupuje skupina zvaná "Bachelors from Prague" a na přehlídce malých divadelních forem dívčí dvojice zvaná "The Pranksters of Prague". Vzhledem k tomu, že s těmito umělci jsme dosud neměli čest, zahájili jsme úsilovně pátrání a náš melbournský zvěď sděluje, že tyto skupiny se nazývají pražskými jen proto, že se jim to líbí a nemají s naší stovčezatou matičkou zholu nic společného. Ale i tak jim přejeme, zlomte vaz.

Nefaišování Pražáci v Austrálii na přelomu září a října přece jen byli: Černé divadlo Jiřího Smrce. Jako už několikrát dříve, i tentokrát uchvátili vynalézavým poselstvem pantomimy i technickými efekty. Týdenní turné zahájili v Melbourne pod hlavičkou The Black Light Theatre of Prague.

Boj státní moci v Československu proti Jazzové sekci Svazu hudebníků /viz materiál P. Homolky v Panorámě č. 3/ nepochybně vstupuje do kritického stádia. Jak informuje Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných /VONS/ ve sdělení č. 555, dne 2. září bylo StB zatčeno sedm funkcionářů Jazzové sekce - K. Šrp, J. Skalník, T. Křivánek, V. Kouřil, Č. Huňát, M. Drda a V. Drda. Prokurátor na všech sedm uvalil vazbu. Majetek Jazzové

SHIATSU--*--*--*--

JAPONSKÁ BODOVÁ MASÁŽ / ACUPRESSURE / - SAUNA - LÉČBA SYALOVÝCH ZATVRDLIN / FIBROSITIS / - CELKOVÁ MASÁŽ...

38 Upper Piazza, Southern Cross Hotel, Exhibition St., Melbourne, telefon /03/ 654 7782

Od 10 hodin dopoledne až do 7 hodin večer

Keiko O M O T O a Luděk H O R Á K, M.D.

sekcce byl částečně zabaven. Proti organizaci, která sdružuje na sedm tisíc mladých lidí, je veden již několik let soustředěný útok s cílem zamezit jakékoli její činnosti. Akce proti sekci byly v minulosti vedeny nejen v administrativní rovině, ale pomocí veřejného rádobý skandalizování, do něhož byl zapojen i tisk, jmenovitě také časopis Mladý svět, proti němuž byla podána organizací žaloba s cílem dosáhnout tiskové opravy. Poslední vývoj událostí nasvědčuje tomu, že v Československu v dohledné době není možno očekávat větší uplatňování lidských práv.

Také Sekce mladé hudby pokračuje v nerovném boji o právo na existenci. Prokurátor vzal do vazby V. Marka, 38, aktivního hudebníka a překladatele z japonštiny a angličtiny, jemuž při domovní prohlídce bylo zabaveno velké množství tiskovin a dalších materiálů. Není zatím zcela jasné, z čeho vlastně bude obviněn. V. Marek je ženatý, má dvě děti, z nichž jedno je těžce nemocné.

POP PANOPTIKUM

"Vzpomínka na Karola" se jmenuje LP deska bratislavského Opusu: zpěvák Karol Duchon zemřel loni v listopadu ve věku pouhých 35 let.

"Bezplatná prohlídka divadla Semafor" se nazývá jedna z nahrávek alba Pantonu. Objevilo se i album "Jonáš dejme tomu v úterý" s písničkami v podání J. Molavcové a J. Suchého. Připomeňme, že J. Suchý, zakladatel a bývalý ředitel Semaforu, byl jako signatář výzvy "2000 slov" dlouho, předlouho v krajní nemilosti. Zmizel z rozhlasu i televize a po násilném dosazení nového vedení divadla se stal psancem na vlastní půdě.

Hlavní roli v televizním zpracování Vančurova dramatu "Josefina" ztvárňuje zpěvačka Lucie Bílá, které po roce profesionální činnosti vyšel třetí singl.

Před svým odchodem z Olympiku se bubeník M. Peroutka podílel na přípravě dvou nahrávek skupiny OK BAND. Jeho nástupcem se stal D. Suchan, specialista na "afro".

Ministerstvo vnitra má moc rádo, když se o něm hezky zpívá. Skupina Projekt si vybrala ještě vcelku rozumnou tematiku - bezpečnost silničního provozu. Historicky "jedničkou" asi provědly ale zůstane J. Laufer se svou baladou o kpt. Minaříkovi...

Těžká havárie tří členů skupiny Zelenáči na Slovensku si vyžádala za obět pouze buben, ovšem turné stejně předčasně skončilo. Jubilejní desáté album skupiny se jmenuje "Boule zhojí Mistr čas" a obsahuje mj. Vyčítalova "Medomslného Dana". Hlas Víta Tučného je už jen vzpomínkou, neboť před časem odešel s úmyslem založit vlastní kapelu.

"ABC diskotéky" - kuchařský předpis, jak uvařit disco, vydali v Praze. Proč čs. úřady disco podporují, se čtenáři mohli dozvědět v minulém čísle Panorámy.

Bratři Kučajové - bubeník Vít a zpěvák Martin - se představili na pražském Rockovém maratónu. Jde o syny zpěvačky Marie Rottrové.

Zpěvák Pavol Hammel s kruhovými brejličkami by na pohled neublížil ani mouše. Ne tak ovšem jeho manželka JUDr. Zuzana Hammelová, bratislavská prokurátorka, která zastupuje stát mj. i u politických procesů. A je velmi tvrdá. Asi to P. Hammel doma nemá nejsnadnější. Pokud ovšem mu to vůbec vadí...

mč

INDEX

vydává v západoněmeckém Kolně nad Rýnem knihy v Československu zakazané již pětinalet. Z nedávne produkce nahrazené mj.:

- M. Šimečka: *Kruhová obrana*, 19.- DM
Polit. eseje z dnešního Československa.
M. Šimečka (jun.): *Žabí rok*, 20.- DM
Novely ze života mladé generace Slovensky.
V. Fischl: *Jeruzalémské povídky*, 18.- DM
Poslední kniha autora Hovorů s J. Masarykem.
J. Klofač: *Sociální struktura Československa*, 18.- DM
Sociologická práce pražského profesora
J. Firt: *Záznamy*, 17.50 DM
Druhy díl vzpominek někdejšího reditele ex. redakce Svobodné Evropy
K. Michal: *Bubáci pro všední den*, 18.- DM
Nejuspěšnější kniha nedávno zesnulého populárního autora.
L. Martinek: *Představení*, 18.- DM
Novela ze zákulisí pražských malých divadel
J. Pelc: *... a bude hůř*, 28.- DM
V poslední době nejvíce diskutovaná kniha v exilu i doma od autora nejmilší literární generace
H. Nováková: *Nevina*, 17.- DM
Detektivka z Československa padesátých let
K. Golath-Gorovsky: *Zápisky ze stalin. koncentráků*, 18.- DM
Autor prožil v sovětských táborech sedmáct let života.
G. Konrad: *Spoluvník*, 20.- DM
Román maďarského spisovatele, který vychází v mnoha jazycích, nikoliv však ve východní Evropě.
J. Krejčí: *Miroslav Tyrš*, 17.- DM
filozof, pedagog a estetik českého rehoovku
J. Zamjatin: *MY*, 18.- DM
Sci-fi napsaná ruským emigrantem již před válkou a předbílající Orwellu.

Novinky letošního podzimu:

- C. Miłosz: *Hymnus o perle*, 13.- DM
Poezie polského nositele Nobelovy ceny za literaturu.
J. Paulk: *Muž s břitvou*, 25.- DM
Dlouhý román o podivínském holiči a českých dějinách.
V. Třešňák: *Bermudský trojúhelník*, 18.- DM
L. Vaculík: *Mili spolužáci* (První dva díly autorových deníků)
1. Kniha indická, 17.- DM
2. Kniha dělnická, 23.- DM

Napište si o katalog — vydali jsme již více jak 130 titulů!

INDEX, Postfach 41 05 11, D-5000 Köln 41

West Germany

Ceny v západoněmeckých markách. Kurs koncem září /shrubu/ - 1 austr. \$ - 1.27 DM

Knihy Indexu můžete objednat prostřednictvím redakce PANORÁMY.

České knihkupectví Dialog

Buchhandlung DIALOG, Gutleutstrasse 13
D-6000 Frankfurt 1, tel. (069) 23 52 80 West Germany

PATERNOSTER MALÁ REVUE PRO UMĚNÍ A KRITIKU

vychází ve Vídni a představuje známé i méně známé autory v pravidelných rubrikách Poezie, Próza, Teorie, Divadlo, Meditace, Výtvarné umění, Literatura, Hudba...Přináší také původní překlady a interview.
PATERNOSTER - ucelený přehled o současném československém umění!

Předplatné pro Austrálii - letecky - \$ 22 ročně. Možno platit v hotovosti nebo šekem.

Australská administrace:

V. Adamec, 11/2 Stenhouse Ave., Brooklyn 3025
Telefon /03/ 314-9707

SETKÁNÍ

Sál Národního sokolského domu v Melbourne se v sobotu 20. září naplnil mladými Čechy, Slováky a Poláky, kteří si přišli poslechnout další z pravidelných pořadů, konaných každou třetí sobotu v měsíci. Po hodinovém programu o historii tradičního jazzu a krátké přestávce zábava pokračovala diskotékou.

*Pořady jsou připravovány ve spolupráci hudebního studia SATURN, gramofonové společnosti IRON CURTAIN RECORDS, redakce PANORÁMY a SDRUŽENÍ MLADÝCH POLÁKŮ.

Říjnový program o swingové hudbě začne v obvyklý čas, 8 hodin večer, v sobotu /výjimečně čtvrtou v měsíci/ 25. 10. a jsou zváni všichni mladí bez rozdílu věku. Vstupné \$ 5.

dg

Jan SLAVÍK, zpravodaj čs. vysílání Hlasu Ameriky

KDY POSLOUCHAT

Jistě se mezi čtenáři Panorámy najdou tací, kterým nestačí skrovné, povrchní a většinou málo kvalifikované informace, jež nám poskytují australské sdělovací prostředky o světovém politickém, hospodářském a kulturním dění. Pro tyto čtenáře jsou určeny následující informace.

Svoji informovanost si můžete rozšířit poslechem rozhlasové stanice Hlas Ameriky, která vysílá denně 3 hodiny programu sice pro posluchače v Československu, ale slyšitelného i v Austrálii. Stačí vám rozhlasový přijímač s krátkovlnným pásmem a improvizovaná venkovní anténa - podle mých osobních zkušeností vyhovuje několik metrů drátu zavěšeného na blízký strom, s druhým koncem zasunutý v přijímači do zdířky pro venkovní anténu. Samozřejmě pokud máte přijímač určený speciálně pro příjem krátkých vln, bude vaše radioamatérské počínání jistě úspěšnější než s běžným rádiem, které je kromě KV vybaveno i pásmy SW a VKV/anglicky SW, AM, FM/.

Kdy poslouchat Hlas Ameriky? Denně od 14.00 do 14.30 hod., poté od 02.30 do 03.00, a nakonec hlavní dvouhodinový program od 05.00 do 07.00 hod. Všechny údaje jsou v tzv. východoaustralském čase. Pozor ale - se změnou tzv. letního času v Československu na čas normální začnou tyto programy pro nás o 1 hodinu později. A až my zde v Austrálii budeme mít "letní čas", přibude ještě další hodina. Pak se bude Hlas Ameriky v Austrálii poslouchat vlastně o dvě hodiny později než nyní.

Na jakých vlnách programy zachytíte? Na pásmech 16, 19, 25, 31, 41, 49 a 75 metrů. Podle mých zkušeností jsou obvykle nejúspěšnější pásma 41 a 49 metrů. Pokud vám prvních pár pokusů nevyjde, nevěste hlavu. Přijem na krátkých vlnách je totiž velice závislý na klimatických podmínkách, které se určitě v nejbližších dnech změní a poslech bude uspokojivý.

Co programy Hlasu Ameriky obsahují?

Pondělí - mj. Zajímavosti z vědy a techniky, Pohlednice z Ameriky, sport.

Úterý - mj. Hospodářský přehled, Ze světa jazzu, Kultura v Americe.

Středa - mj. Člověk, technika a příroda, Zaostřeno na mládež, Slovenská literatura.

"Nevítání přistěhovalců na pátém světadílu" - SVU Melbourne pořádá besedu s dr. Milošem Ondráškem dne 17. října v 8 hodin večer v Nár. domě, 497 Queensberry St., Nth. Melbourne. Besedu doplňuje promítání dia pozitivů.

Je-li snad v národě našem, kdo umění milovat nezdí,
čti mou báseň a pak poučen milovat jdi.
O lásce neškodné chci a přístupných zdílek zpívat,
nebude v básni mé tajit se jediný hřích.
Ovidius Naso

České ochotnické divadlo v Melbourne
v Sokolském národním domě dne 11. října v 8.15 hod.
večer uvádí pásmo poezie, hudby a prózy

"POVÍDÁNÍ O LÁSCE A MILOVÁNÍ".

Vstupné \$ 6, penzisté \$ 4.

Čtvrtek - mj. Z americké hudební scény, Kapitoly z historie.

Pátek - mj. Z necenzurované literatury, Ze světa práce a podnikání, O knihách a jejich autorech.

Sobota - mj. Češi a Slováci v zahraničí, Horizonty společenských věd, Náboženství a společnost.

Neděle - mj. Nedělní náboženský program, Přehled amerického a světového tisku.

Všechny programy zahajuje a končí přehled nejnovějších světových událostí.

Musím vás ale, vážení čtenáři, upozornit, že vzhledem k časovému posunu k nám do Austrálie tyto pořady vlastně dorazí o den později než je uvedeno. Např. hlavní sobotní pořad zde zachytíte až v neděli ráno.

Pro ty z vás, kteří dávají přednost poslechu rozhlasu v angličtině, ještě několik informací o anglickém vysílání Hlasu Ameriky. Časy uvádíme v GMT, tj. připočtením 10 hodin k těmto časům dostanete náš standardní východoaustralský čas. Anglické vysílání Hlasu Ameriky pro Austrálii zachytíte od 22.00 do 01.00 na vlnách 16, 19, 25, 30 a 41 metrů. Další vysílání je od 11.00 do 15.00 hod. na 19, 25, 30, 41 a 49 metrech.

Nové příchozím, kterým se ještě angličtina nestala druhou mateřštinou, bych chtěl doporučit poslech zpráv v tzv. "Special English". Jde o zprávy čtené velice pomalu, s velmi zřetelnou a pečlivou výslovností a s užitím pouze běžnějších slov a obrátů. Hlas Ameriky je vysílá vždy ve 22.30, 23.30, 00.30 a ve 12.30 - všechny časy v GMT, vlny stejné jako v anglickém vysílání pro Austrálii. Mimoto vždy v sobotu se ve "Special English" vysílají povídky a novely amerických autorů. Pořady v takto "upravené" angličtině jsou pro začátečníky a "mírně pokročilé" výbornou studijní pomůckou. A proto ještě jednou - vřele doporučuji.

Pokud vás zajímají další detaily o vysílání Hlasu Ameriky, můžete si o ně napsat na kterýkoli zastupitelský úřad USA a nebo přímo do Ameriky. Adresa: Voice of America, Washington D.C. 20547, USA

Příjemný poslech vám přeje - Dr. Jan Slavík

Jiří Dvorský říká, že být

NA LANĚ

neznamená pouze provozovat sport: je to životní styl. Se zvláštní psychologickou a sociologickou problematikou - a taky s vyhraněnou filozofií, která člověka dovede k uvažování o mnohem širších souvislostech. A ješ leckdy významně přispěje k tomu, že člověk poté, co rozum bere, se jednoho krásného dne zabalí a jde pryč.

- Utíká z Československa hodně horolezců?

"Řekl bych, že dost. Ale nebije to tolik do očí, jako třeba v případech hokejistů - Československo je hokejovou velmocí a hráči představují světovou špičku. Horolezectví naopak sdělovací prostředky mezi veřejností skoro nepopularizují. Málokdo je tedy tak slavný, aby udělal novinové titulky, když to zabalí."

Jiří DVORSKÝ je v Austrálii pořád ještě poměrně krátkou dobu, nicméně už učí angličtinu čerstvě příchozí ze všech končin světa. V Československu dělal krátce v ostravské redakci Mladé fronty, ale to byla jen epizoda, říká: nikdy nelitoval, že mládežnické žurnalistiky záhy nechal. Vystudoval tělesnou výchovu a zaměřoval se hlavně o psychologii sportu; už na fakultě se věnoval různým výzkumům a publikoval v odborných časopisech. Jeho diplomovou práci - "Horolezecký trénink na cvičných skalách" - kromě Československa vydali v Japonsku, Anglii a částečně v Kanadě.

Jiří Dvorský býval členem trenérské rady horolezectví Ústředního výboru Čs. svazu tělesné výchovy.

- Proč životní styl?

"Horolezci jsou vyhraněnou sociální skupinou. Lezení je z 90 procent psychickou záležitostí. Část lidí zase jako na supermamy... No, vypadá poněkud zvláštně, když v neděli večer se ostatní procházejí po ulicích nebo jdou do kina či divadla, a ty se vracíš z hor špinavý se zabahněným batohem na zádech a smrdíš kouřem... A vlastně celý další týden přemýšlíš o tom, kam se vyrazí o příštím víkendu."

- Kdy jsi začal?

"Asi v osmnácti. Někdo začíná dřív, jiný později. Ale myslím, že tohle je optimální věk. Když začínáš mladší, nejsi ještě připraven psychicky. A právě v tomhle směru je horolezectví opravdu mimořádně náročné. Dostáváš se do situací, kdy musíš překonávat nejistotu, obavy i vyslovený strach... I když po čase zjistíš, že tyto pocity vyhledáváš, kvůli nim lezeš. Když si vybereš lehkou stěnu, vychutnáš si sice přírodu, ale nezískáš pocit uspokojení, nebylo to ono. Naopak když jdeš na něco, na co ještě nemáš, nelezeš to tzv. čistě, zase to nebylo to právě pro tebe. V tomhle se horolezectví značně liší od jiných sportů - když začínáš s basketbalem, moc si neužiješ. Ale až jsi na jakékoli úrovni v horolezectví, vždycky najdeš, co odpovídá tvé výkonnosti, a pocit uspokojení je pokaždé naprosto stejný. Umíš-li víc, lezeš postupně stále těžší věci, ovšem bojiš se stejně jako ten, kdo nedávno začal a odvažil se zatím jen na něco poměrně lehkého. Jde tedy o to vědět, na co máš. A právě mladí kluci zpočátku dosahují velmi rychlého pokroku, často mají jen dvouletou zkušenost a už je potkáváš ve Vysokých Tatrách, jak lezou nejobtížnější stěny. Fyzicky na ně skutečně mají - ale pak se prudce změni počasí či vynoří jiný nečekaný problém, který nedokáží psychicky zvládnout, a je zle. K mnoha vážným malérům dochází právě v tomto období."

4 450 260 000 lidí žije na téhle planetě. Ale když někoho opravdu potřebuješ, nikde nikdo!

- Další jméno na pomníčku symbolického hřbitůvku u Popradského plesa...

"To je opravdu jen symbol... Spousta kluků tam vůbec není, hlavně z posledních let. Osobně ale myslím, že horolezectví není nebezpečnější než jiné potenciálně riskantní činnosti, třeba řízení auta, pokud ovšem respektuješ určitá pravidla a určité zásady, které tenhle sport bezpodmínečně vyžaduje. Považuji tak riziko za přijatelné. I když... no, musím přiznat, že z velkých postav čs. a světového horolezectví moc jich v posteli neumřelo. To tedy ne."

- Před časem při zemětřesení v Peru zahynula celá čs. výprava, jejím členem byl i slavný fotograf Vilém Heckel. Když jsem tehdy o tom mluvil s peruánským velvyslancem v Praze - Peruánci tenkrát ještě neměli vlastní budovu ambasády, úřadovali v hotelovém pokoji té architektonické zrůdy Internacionál v Dejvicích - tak pan velvyslanec bez zábran brečel...

"To byla jiná generace, tahle výprava. Neznal jsem je osobně. Snad nějakou roli mohlo hrát i to, že to byli kluci z pisku... Horolezci v Československu se zhruba dělí na lidi, kteří lezou v horách, a na piskaře, kteří lezou pískovcové stěny v Českém ráji. Po technické stránce to často jsou opravdoví machři. Současně jim ale chybí lepší znalost velehor. Přece jen je něco trochu jiného, když lezeš třeba sebetěžší pískovec, přitom to ale do hospody máš doslova pár kroků..."

- Jaké je vlastně současné postavení horolezectví v očích ČSTV?

Pokračování na další straně

"Dost ubohé. Všechny sporty v Československu jsou roztrženy do 4 skupin podle toho, jak je stát podporuje. V nejvyšší kategorii je podle očekávání fotbal a hokej, naopak v té nejnižší, poslední, nejde sporty jako golf či kriket, na jejichž existenci ČSTV nemá nejmenší zájem. A horolezectví je ve třetí skupině, předposlední. Což v praxi znamená, že se podporuje jen příležitostně a pouze na špičkové úrovni. Stát si na horolezce často vzpomene, až když už dosáhli nějakého významného úspěchu. Pak se k nim přihlásí. Dodatečně."

- Třeba se nelíbí, že horolezectví může být i formou úniku před věcmi kolem...

"Vždy jsem říkal, že ve sténě se cítím být svobodný. Tam ani trochu nezáleží na tom, jestli jsi členem KSČ nebo ne, jestli máš někde mocného strejčka ani kolik máš peněz na vkladní knížce... Jde o to, co dovedeš, jaký jsi a nakolik věříš tomu, s kým lezeš. Snad se dá říci, že z psychologického hlediska se vracíš až někam k základům lidství. Horolezci jsou dost svéráznou a u funkcionářů ne zrovna oblíbenou skupinou lidí, protože si neradi nechají do svých věcí mluvit."

- Nicméně připravuje-li se nějaká zahraniční expedice, docela určitě začíná jít o velmi pozemské věci.

"Bohužel ano. Především kde na všechno sehnat peníze. Pro expedici dvaceti, pětadvaceti lidí někam do Himálaje potřebuješ asi jeden a půl miliónu korun... Příprava zabere zhruba tři roky. Hlavně jde o získá-

ní sponzorů, tedy obcházení fabrik, které by za příslib nějaké reklamy mohly přispět financemi nebo materiálem. Potřebuje se spousta potravin..."

- Počkej... snad nechceš říci, že se všechno jídlo veze z Československa?

"Přesně tak to je. Někaké továrny vždy půjčí nákladák, naloží se, i lidi se tam nějak vejdu. A kluci si sami řídí, třeba 10,000 kilometrů se střídají za volantem, boj s časem, protože o co zkrátíš cestování, o to víc času budeš mít na vlastní výstup... Velký rozdíl proti tomu, jak se podobná expedice připravuje na Západě. I tady jsou problémy, samozřejmě, ale veškerý materiál se obvykle pošle napřed lodí a horolezci v klidu přiletí letadlem... V Československu je navíc normální, že do výpravy se zařazují i lidé, kteří o lezení třeba ani moc nevědí, zato ale mají někde styky a dokáží leccos zařídit či obstarat."

- Jak členové expedice mohou dopředu vědět, že dostanou výjezdni doložky?

"Samozřejmě nikdo neví... Všechno může naráz být k ničemu. Výjezdni doložky jsou základní problém. A pak devízy - pochopitelně se nedá vystačit s běžnými devízovými přísliby, když musíš platit benzín, nosiče a všechno kolem. Tvrdí se tedy, že čs. expedice je už z 80 procent úspěšná ve chvíli, kdy před ní otevrou závoru na hranici... A taky se bez přehánění tvrdí, že v tom okamžiku by s klidem každého mohli zavřít, protože při přípravě výpravy všichni členové museli použít spousty různých triků a podvodů, aby vše začalo být vůbec možné."

- Poskytne ČSTV nějakou pomoc, když už si účastníci expedice všechno sami vyšlapou?

"Výprava se musí připravovat pod nějakou legální hlavičkou, jinak by se s ní nikdo vůbec ne bavil. Velkým výpravám jí ČSTV často půjčí - ale to je taky všechno. Členové malých expedic - např. když tři nebo čtyři lidé chtějí do Alp - někdy vystupují pod jménem firmy, pro niž pracují na smlouvu o dílo. Třeba když někde bourají komíny nebo natírají válcovací stolice v železárnách za chodu. Tihle kluci tak vydělávají hodně peněz, ale všechny je vrazí do příprav."

- No a když potom při žádostech o výjezdni doložky ministerstvo vnitra ukáže palcem dolů...

"A tady dochází ke krutému paradoxu. Třeba ČSTV půjčil pouze hlavičku, ale nedal ani korunu - ovšem v případě, že se výprava z nějakého důvodu neuskuteční, shrábne úplně všechno, co se klukům tak těžce podařilo nashromáždit. Není totiž možné, aby si to mezi sebou rozdělili soukromíci. To by bylo proti zákonu. Vítězem je tedy ten, kdo poskytl firmu."

- A když jde všechno dobře?

"I tak majitel hlavičky řekne, dobře, vy si pojedete, ale část vašich prostředků nám zůstane... To je obvykle už součástí dohody."

- Reprezentanti snad všechno přece jen mají snadnější...

"To se nedá tvrdit. Především, jak se dostat do reprezentace? Říká se, dokud nelezeš v ledu, nemáš šanci. Ale na ledovec se nedostaneš, dokud nejsi v reprezentčním týmu... Hlava XXII, přesně. Leč podaří-li se člověku přece jen dostat do výběru, získá určité výhody. Především je to přístup k dovezenému horolezeckému materiálu. Reprezentant má možnost si leccos od ČSTV zapůjčit prakticky natrvalo. Druhou výhodou je přednost při zařazování do zahraničních zájezdů, pořádaných např. Sport-turistem. Také je lepší přístup k informacím, možnost si jednou za rok vybrat v zaměstnání tzv. tréninkové volno, je šance dostat lázně... Ale to je tak asi zhruba všechno. Reprezentanti se častěji dosta-

PRACUJTE S BARVAMI

NATĚROVÉ HMOTY NABÍZEJÍ SPECIALIZOVANÉ PRODEJNY

THE PAINT SPOT

STORES

BENTLEIGH

378 CENTRE ROAD

PH. (03) 557-4109

FITZROY
166 Gertrude St.

FOOTSCRAY
27 Paisley St.

SPRINGVALE
353 Springvale Rd.

WINDSOR
30 Chapel St.

4 LITRES \$21.90

nou třeba do Alp, ale i oni si musejí všechno sami platit. Horolezectví je tak nesmírně nákladným sportem na každé výkonnostní úrovni. Už dojíždění do hor, speciální vybavení, zvláštní strava, při tomhle se musí jíst kvalitně... Kamarád měl družstevní třípokořový byt a pořád ho měnil za menší a menší, aby měl peníze na lezení. Když jsem odjížděl, měl už jenom garsonku..."

- Kolik je v Československu vlastně horolezců?

"Asi šest tisíc."

- A co se tam pro ně vyrábí?

"Vlastně jen lano v Bolaticích. Západáci je sice považují za strašně nebezpečné, protože by při mezinárodních zkouškách neobstálo, ale zaplatěnou za něj, dá se používat... Jeden čas se vyráběly i karabiny, ale ty byly tak mizerné, že se na nich nedalo táhnout ani auto. Někdy se něco málo doveze z Rakouska, ale to musí mít člověk vyloženou kliku, aby to v obchodě zrovna měli, i pak ale je to příšerně drahé. Šťastnější je ten, kdo má nějaký kontakt v cizině a může si něco nechat poslat. Ale ono to i tady na Západě leze do peněz, protože jde o špičkovou moderní technologii: vše musí být maximálně lehké a přitom maximálně kvalitní."

- Dobře - ale co ten, kdo nemá nikoho v říší kapitálu...

"Tomu pak nezbyvá, než si to vyrábět sám..."

- ???

"Dochází na ty příslovečné zlaté české ruce. Lidi si dokáží poradit fantastickými způsoby. Taková na koleně vyrobená výbroj je zpravidla poměrně těžká, ale po pevnostní stránce nemusí být špatná... Opravdu myslím, že většina těžkých úrazů je zaviněna chybou člověka, nikoli materiálem."

- Nedávno Panoramě psal horolezec, který před pár měsíci odešel do Německa, že se v Československu uvažuje vůbec o zrušení horolezectví jako sportu. Právě kvůli velkému riziku vzhledem k nedostupnosti materiálu...

"Jak jsem již říkal, horolezectví je způsob života, sport pro celý život. Lézt se dá i v osmdesáti. Nedovedu si vůbec představit, jak by takové zrušení mělo vypadat... Těch, co lezou, je přece moc. Jak by se to dalo zakázat? Jak kontrolovat? Postavit lezení mimo zákon by teprve znamenalo otevřít průchod novým tragédiím. I když je situace, jaká je, přece jen je i pro ČSTV a stát mnohem lepší, když je aspoň nějaký přehled..."

- Svého času se v Československu hodně diskutovalo o záchraně v horách. Vrtulník, který je v Tatrách k dispozici, nevyhovuje parametry. Šéfpilot ministerstva vnitra z vrtulníkové letky na letišti v Popradu, který měl zkušenosti se záchrannými akcemi v horách, se zabil při havárii u Bratislavy spolu s manželkou prezidenta Husáka. Nedlouho nato při záchranné akci - jak se později ukázalo, zcela zbytečné, šlo o hysterickou a navíc arogantní východní Němku - méně zkušený pilot v Tatrách havaroval a při té příležitosti přišel o život celý výkvet Horské služby...

"To byla pro Horskou službu velká tragédie, některé z těch kluků jsem osobně znal... Technické vybavení je jistě na mnohem nižší úrovni, než tomu bývá ve světě. Třeba používané vrtulníky se vůbec nehodí k tomu účelu. Ovšem na druhé straně, pokud jde o organizaci záchranných akcí, dělá se v mezích možností maximum. Záchranníci sami jsou většinou aktivní horolezci nebo k lezení mají hodně blízko."

- A teď osobní otázku: proč jsi šel právě do Austrálie?

"Předpokládám, že tu budou vcelku dobré podmínky pro moji rodinu začít nový život. A to se zhruba potvrdilo."

- A australské hory?

"Nu... viděno očima horolezce tady vlastně nejsou žádné hory. Ale jsou tu slušné podmínky pro tzv. skálolezectví. Část horolezců už nesní o Alpách či Himalájích, ale na suché skále dokáží neuvěřitelné věci. V Austrálii jsou i výstupy nejvyšší obtížnosti. Já sám lezl už tři týdny po příjezdu... Pro budoucnost se chci ale víc věnovat tomu, co by se dalo nazvat vysokohorskou turistikou."

- Jak se ti jeví australská horolezci?

"Jsou výborná parta, ale... dívají se na vše poněkud jinak, než jsme se dívali my v Československu. Mají jiný 'background', leccos bylo pro ně snadnější. Pro nás to byl životní program, styl. U nich se to tak docela říci nedá."

hod

TAK HO VIDĚLI

O Robertu Zallmannovi, dvojnásobném mistru Československa ve sjezdovém lyžování, se svého času v čs. novinách hodně psalo. Pochopitelně: byl velikou nadějí, později už ne nadějí, ale opravdovou extratřídou. V současné době je tedy na nejlepší cestě stát se hvězdou australského a světového profesionálního nebe /viz Panoramá č. 1 a č. 3/. Pro zajímavost si připo-

Dokončení na další straně

PŘEDPLATNÉ

ZDE ODSŘÍHNOUT

PANORÁMA

35 Massey St., DONCASTER,
Vic. 3108, Australia

Šeky laskavě vyplňte pro příjemce: CZECHOSLOVAK PANORAMA

Předplatné:

v Austrálii

12 měsíců..... \$ 20.00

24 měsíců..... \$ 40.00

do zámoří

lodí

12 měsíců..... \$ U.S. 18.00

letecky

12 měsíců..... \$ U.S. 22.00

/předplatitelům na Novém Zélandu a Nové Guineji dopravu jeme časopis letecky bez leteckého příplatku, tedy jen za cenu lodní pošty/

Předplácím si časopis PANORÁMA na 12 / 24 měsíců /nehodící se škrtněte/.

Jméno a adresa /prosíme čitelně.....

Podpis, datum.....

meňme, jak ho viděli přední sportovní novináři v Československu.

Nutno říci, že ho viděli velmi dobře. Neměli vážné výhrady: oceňovali jeho talent, cílevědomou zarputilost, ochotu a chuť se rvát.

Redaktor Petr David si v Krkonoších zavzpomínal na Robertovy začátky. Právě tady na Juniorkritériu ve Špindlerově Mlýně - napsal - jsem před lety začal držet palce Robertu Zallmannovi. Nebojácný talent se tenkrát začal drát mezi nejlepší. Za ty roky vyhrál doma pár závodů, získal i titul mistra Československa ve sjezdu a začal jezdit do světa...

P. David čtenářům připomněl poměrně tvrdý start Robertovy kariéry, když jako třináctiletý kluk se musel rozloučit s rodinným krbem a přesunout se do střediska v Jablonci nad Nisou. Citoval slova ing. K. Zallmanna, Robertova otce a předního čs. trenéra lyžování: "Telefonovali jsme si, psali. Na konci každého dopisu bylo posteskutí. Věděl jsem, že když to sbalí a přijede domů, že to je prohra... Po měsíci mě prosil, abych ho vzal domů. Řekl jsem mu, že může kdykoliv napsat, až mu bude těžce. Že může kdykoliv zavolat, že nechám všechno plavat, že za ním přijedu a že si o všem povykládáme. Urdili jsme si pravidelnou hodinu, kdy na sebe budeme moc myslet, a tak budeme v určitou dobu spolu. Nebude sám... Dopisy chodily dál. Někdy ostré, jindy zoufalé. Ale jak napadl sněh, bylo po problémech. Těšil se na sněh, na lyže..."

S Robertovým otcem hovořil i redaktor Mojmir Jeřábek z Lidové demokracie. Jemu ing. K. Zallmann mj. řekl: "Na starším Richardovi /Robertův o 4 roky starší bratr - pozn. Panorámy/ jsem zkoušel a ověřoval si správnost svých trenérských cest a postupů. To byla velká výhoda pro sportovní růst o čtyři roky mladšího Roberta, který - ač malý špunt - chtěl být vždy s sebou... Víte, já si myslím, že sjezdař, to musí být především povaha. Richard je typ jemnější, přemýšlivější. Robert přímější, dravější, tvrdší, zdravě drzejší. Tak nějak musí sjezdař vypadat."

Redaktor Václav Pacina, nestor čs. "sportáků", vyniká květnatým stylem, který u sportovní tematiky ne vždy

působí nejvhodněji. Je jedním z hrstky čs. sjezdařů - napsal o Robertovi - kteří se s bílým cirkusem Světového poháru toulají po zasněžených stráních Evropy. Jeho nátura se poněkud liší od ostatních našich závodníků, miluje sjezd. Jeho kamarádi nemají zrovna tyhle krkolomné honičky do údolí rádi. Chybí jim k tomu nejen trénink, ale i onen přímý, nenucený vhléd do této nebezpečné říše odvahy, v níž každá lehounká vlnka strachu rozvrací koncentraci a každé zaváhání se může obloudně rozrůst do salt, případně se zastavit v bílém tichu operačního sálu...

Čímž se dostáváme skokem ke kritickému bodu Robertovy dosavadní sjezdařské kariéry - k jeho nešťastnému zranění ve Švýcarsku, které málem znamenalo konec všemu. Podívejme, jak to bylo viděno očima /přesněji jak to směly vidět oči/ tří čs. sportovních novinářů:

Patr David: Ve Wengenu po zlém pádu nezněly první lékařské zprávy nijak povzbudivě. Robina čekal rychlý přesun do Prahy...

Mojmir Jeřábek: Kolenní vazy nevydržely. Švýcaři chtěli hned operovat, nedošlo k tomu, a v brněnské úrazovce ho pak dával dohromady dr. Pokorný...

Václav Pacina: Pojistné vázání nevyplnilo, bylo utaženo na najzazší mez. Riskantní sjezdařský zvyk, pramenící z obavy, aby lyže nevyvlnula na nějakém hrbu za jízdou. Konec - už z domova - je znám: koleno na měsíc do sádry...

Jako nejzkušenější rutinér se projevil - jak jinak - Václav Pacina: nešlápnul do nelibě vonící hromádky, vyhnul se jí obloukem a přiznejme, že velmi elegantně. Víme přece, jak to bylo doopravdy. Čtenáři si jistě vzpomenu, co Robert Zallmann sám řekl v interview pro červencové číslo Panorámy:

"... když jsem se zranil ve Švýcarsku, nedovolili /tj. vedení čs. výpravy - pozn. Panorámy/ mi tam vůbec jít do nemocnice, protože by je to stálo peníze. Musel jsem čekat až na návrat do Československa. Prý tam budou se vším očekávat... No a na letišti v Praze jsem našel vzkaz, abych si sehnal taxíka a nějak se dopravil do špitálu... Dokud člověk může, jde to. Ale jinak na tebe kašlou. Úpině."

Hm. Pro Robertovu budoucnost je podstatné nikoli to, jak vše viděly sportovní stránky čs. deníků, ale že sám uměl zatnout zuby a nenechal se zlomit osudem. Pozdějšími výsledky dokázal, že silou vůle následky osklivého zranění překonal. A už po prvních profesionálních startech v Austrálii zdejší soupeři vzali na vědomí, kdo sem přijel.

Pointu si vypůjčíme z Pacinova článku v Mladé frontě, i když to novinář tehdy myslel trochu jinak:

... ale i tak - není to krásný příběh, jak se mladý člověk vydal do světa, aby vyzkoušel sám sebe...?

***

Sedmého září se na Mt. Hotham uzavřela australská část série profesionálních lyžařských závodů. Paralelní slalom skončil velkým úspěchem "našich barev", neboť Robert Zallmann se umístil na druhé pozici za svým kamarádem Andi Zaunerm z Rakouska. Ivan Pacák po nešťastném pádu obsadil 9. místo.

Další dějství se odehraje v USA, kde za velké pozornosti americké televize profesionální lyžaři změní své síly v době od prosince do dubna. Podle našich posledních informací to s možností Robertovy účasti vypadá vcelku nadějně, i když jsou stále problémy, které je třeba překonat. Robert je velmi vděčný J. Blahovcovi za pomoc při získání materiálu od firmy Simpson a M. Vondráčkovi za zprostředkování kontaktu s firmou Oukley.

Pomozte nám dál zlepšit PANORÁMU! Využijte druhou stranu předplatního lístku k vyjádření názoru, co v časopisu chcet mít / např. reportáže, povídky, rozhovory se zajímavými lidmi, kriminální případy, pohledy do zákulisí věcí v Československu, drobné zprávy atd. - co Vás napadne/. Můžete připsat i jakýkoli jiný vzkaz redakci. JSME TU PRO VÁS!

JEN PRVNÍ...

Tenis v Československu stále není masovým sportem, kurtů je poskrovnu a štvaničský "areál"?, hanba mluvit... Úspěchy produktů čs. tenisové líhně jsou tedy jedním z velkých paradoxů sportu: o to větší uznání těm, kteří s raketou v ruce dobyli svět. Suverenity, s jakou se odchovanci čs. tenisové školy probíjeli do finále dvouher na nedávném U.S. Open, doslova vyrazí dech.

Navrátilová je sice Američankou na papíře, ale je to pořád holka z Kevnic... Lendl, zdá se, zrovna přesně neví, odkud vlastně je... A Mečíř se Sukovou?

Všimněme si trochu právě Heleny Sukové. Česky mluvící diváci v hledištích kolem zeměkoule občas slyší, že tu a tam si uleví poněkud silnějším výrazem. Zvlášť když to soupeřka může vychutnat - a to za momentálních poměrů ve špičkovém tenisu se děje velmi často. Bylo to právě australské Melbourne, kde Suková vítězstvím nad Navrátilovou vykročila do vrcholné etapy své sportovní kariéry.

Věra Suková, Helenina matka, se zapsala do dějin čs. tenisu v podstatně skromnějších dobách. Nicméně ve světě

se na ni stále vzpomíná. "Byl to jeden z nejskvělejších tenisových mozků", říká Australanka Judy Tegart-Dalton. Když v roce 1982 zemřela na rakovinu, Helena si předsevzala - jak říká - že jménu maminky neudělá ostudu. Postavila před sebe nejvyšší cíl - a vyšla za ním neobyčejně rázným způsobem. "Kdybych nevěřila tomu, že se stanu nejlepší tenistkou světa, tak bych s tenisem skončila...", definuje svou představu naprosto jednoznačně. "Nikdy jsem si nedávala žádné postupné cíle. Prostě jsem chtěla být nejlepší na světě, ne, po nížem jiném jsem netoužila. Když slyším své některé spoluhráčky, že by třeba chtěly být do třicátého, pak dvačtého místa, tak to nemohu pochopit. Nikdy mě nezajímalo jiné místo než - první."

Tak to Helena nedávno řekla sportovnímu tisku. Jsou to jistě silná a neskromná slova - ale odváží se někdo tvrdit s jistotou, že jejich autorka se přeceňuje? Faktem je, že svému cíli s dostala zase o kus blíže. I když zdaleka není sama, těch co koukají po žezlu v ruce Martiny je víc. Nehledě na to, že Navrátilová sama nejeví nejmenší ochotu si je nechat vzít...

NEPŘIJEL...

V minulém čísle Panorámy jsme informovali o vcelku úspěšném turné čs. fotbalové reprezentace po Austrálii. Do výběru pro zájezd na jižní polokouli nebyl zařazen nejlepší čs. fotbalista roku 1985 Ladislav Vízek, který čekal na uvolnění k přestupu do Francie, což se mu nakonec splnilo. Nepochybně mu spadl kámen ze srdce, neboť s tělovýchovnými potentáty v Československu neměl právě nejlepší vztahy. Sami čs. reprezentanti, když se jich náš spolupracovník při jednom z australských zápasů na Vízka přímo zeptal, rozpačitě krčili rameny... Velmi kriticky se o Vízkovi vyjadřoval např. i jeho bývalý trenér v Dukle Praha J. Lopata, který jej označoval za flegmatika s nedostatečnou mírou zodpovědnosti, jemuž je kupodivu na závalu, že kopanou považuje za zábavu, což prý nesedí současné situaci ve sportu. Sám J. Lopata v loňské anketě o nejlepšího fotbalistu nedával Vízka na první místo.

Dalo by se čekat, že o nejlepším čs. fotbalistovi se bude mluvit poněkud jinak. Ne dalo by se čekat, že

i sám Vízek bude mluvit jinak, než mluví, neboť je vlastně na vrcholu slávy. Na stránkách časopisu STADIÓN s ním nedávno hovořil redaktor Milan Macho a L. Vízek při té příležitosti povídal věci, které se v Československu o ostře sledované kopané hned tak neříkají. A které dvakrát nenadchnou mocné uši kdesi nahoře.

"Pokoušel jsem se o přestup, ale zjistil jsem, že to je beznadějně", řekl čs. fotbalista roku 1985: "Dukla mě nepustí. Každý klub by to neudělal... Jsem rozhodnut, že v lize končím. Radši bych dojížděl do Nového Bydžova hrát krajský přebor... Přestupu do zahraničí se nebojím, protože vím, že strašně pokřkaju tou změnou prostředí... Naděje se nic nového, přestupní řád je špatný, a nevím kolik věcí bych vyjmenoval, které to všechno brzdí... Já neříkám, že se máme špatně, máme se dobře, ale podmínky nejsou už takové, aby hráči byli povinni obětovat fotbalu všechno... Za roky odřekání bych měl být zabezpečený aspoň na deset, patnáct let. Když budu vědět, že to tak je, budu dělat fotbal na plné pecky... Lidé nám nadávají, říkají, podívejte, jak hrají v zahraničí. Já těm lidem mážu přeci: podívejte, jak tam lidé pracují..."

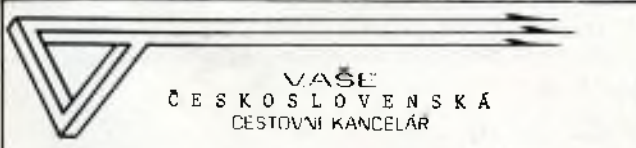

Melbournským hráčům kolové, sponzorovaným firmou TECH-RENTALS P. Jindry, se nedařilo ve finálových bojích mistrovství Austrálie, které se konalo v Sydney dne 6. září. Skutečnost, že sydneyjské týmy již čtyři roky pravidelně trénují, se nakonec zaslouženě odrazila ve výsledcích. Mistry Austrálie v kolové pro rok 1986 tedy jsou:

Senioři	V. Novák-M. Sopuch /Syd./
Junioři	P. Foltman-M. Válek /Syd./
Dorost	Paul Foltman-Marek Sopuch /Syd./
Krasojízda	Jane Novák /Syd./

Na letošním mistrovství světa v Belgii budou Austrálii reprezentovat Václav Sosnovec /Mel./, Václav Novák /Syd./, Miroslav Sopuch /Syd./. V krasojízdě Brigitte Hosák /Syd./. Přejeme co nejlepší umístění.

/run/

**VÁŠE
ČESKOSLOVENSKÁ
CESTOVNÍ KANCELÁŘ**

**HOLIDAY CLUB INTERNATIONAL
TRAVEL**

.... Vám zařídí levně, spolehlivě cesty do celého světa ....

Přivezeme vám vaše příbuzné z Československa, nejvýhodnějším způsobem, kdekoliv v Austrálii. Poradíme vám a vyplníme všechny potřebné formality k pozvání.

Volejte nás pro nezávazné informace na čísle
(03) 568-6699

Ve večerních hodinách - domů na čísle 277-7014

S pozdravem ..... Dáša, Lída a Zuzana
/mluvíme česky a slovensky/

Z dopisů ****

My starší, kteří jsme prožili prvních a zároveň i posledních 20 let svobodné republiky, vzpomínáme na tato léta s pocitem nostalgie, protože si zároveň uvědomujeme, že i když jsme se stali nositeli těch demokratických principů a humanitních zásad, ve které TGM věřil, promarnili jsme jeho odkaz, protože jsme nejen nedovedli tyto zkušenosti přenést na následující generaci, ale dokonce jsme připustili, aby se o našich prvních prezidentech mnohdy mluvilo s pochybností a v zájmu tzv. historické pravdy byly jejich politické činy dávány do souvislosti "hradního kultu" nebo imperialistického oportunismu... Generací mladých lidí, kteří přišli do emigrace v letech 1968-69, bylo v čs. školách odepřeno seznámit se s literaturou, která by jim osvětlila vznik první republiky. A generace, která nyní vyrůstá v emigraci, je informována nedostatečně nebo s příliš jednostrannou tendencí a spíše negativně o celém předválečném vývoji...

Z. KOSÁREK, NSW

Nedávno byl v kapli univerzity Waikata Českým klubem v Aucklandu připraven / za spolupráce hamiltonských Čechů/ překrásný pořad české písně a poezie, v němž dojemně zpívala a vzletně recitovala paní Miluška Šimková ze Sydney. Všem se to velice líbilo, dokonce jsme si po letech opět od srdce česky zazpívali. Krajané se sjeli z celého okolí...

M. HRUBÁ, Nový Zéland

Při naší návštěvě Anglie jsme našli pamětní desku v katedrále Chester věnovanou všem čs. letcům a vojákům z II. svět. války. V Leamington Spa je kašna v podobě rozervěného padáku se jmény čs. parašutistů, kteří provedli atentát na Heydricha. Na Čechoslováky z válečných let se tam ještě nezapomnělo...

Z. KAŠPARKOVÁ, ACT

Som velmi rada, že ste mi Panorámu začali posielat. My sme do Austrálie prišli iba pred rokom a veľmi sa nám páčia hocičo čo opisuje ako tu sú a ako tu žijú naši ľudia...

J. a C. DANHOFFER, Vic.

Velmi se mi líbil článek pana Kovářička o prchavém ráji. Jsme na tom všichni stejně. Nerad bych přirovnal Fčeni - z bláta do louže...

P. STAHLAVSKY, Vic.

Za 10 let může být Panoráma staročeská a pod palbou mladočeské skupiny, která chodí v "Česku" právě do základní školy...

Z. SOLIN, Vic.

Pozn. red.: Samozřejmě každá generace přichází se svými názory. A trochu jinými potřebami. Noviny na to musí umět reagovat. Pokud ovšem to vůbec jsou noviny.

Před 10 roky, když začal český rozhlas v Sydney, jsem tam po několik měsíců vykládal o onomastice a dostával jsem řadu dotazů od krajanů, jak vzniklo jejich příjmení...

J. JÍLEK, NSW

Pozn. red.: Zajímavý nápad. Chcete-li se něco dozvědět o původu svého příjmení, napište nám do redakce a my p. Jílka poprosíme o názor.

OZNAMOVATEL

Pravidelné cvičení mužů a žen každé pondělí od 7 hodin v Nár. sokolském domě, Queensberry St., Nth. Melbourne.

Syn MUDr. F. a M. Kopečkových Michal, jedenadvacetiletý univerzitní student, zahynul při automobilovém neštěstí...

Těsně po uzavěrce minulého čísla jsme se dověděli, že bývalí příslušníci čs. zahraniční armády manželé Stan a Pepita Mutlovi zemřeli společně vlastním rozhodnutím...

ADAM TEREK

zomrel v Československu dňa 22. augusta 1986. Bol pochovaný v Lipovníku.

Krajanía, kamaráti a jeho rodina budú spomínať na krásne časy, ktoré prežili spolu.

Adam, my nikdy nezabudneme na Teba. Budeš nám všetkým chýbať. Odpočívaj v pokoji...

Rodina a krajanía
v Melbourne

SINDLER CONTINENTAL CAKES

PRODÁVÁME VE VELKÉM svatební dorty, dorty k narozeninám, makové, ořechové a tvarohové koláče, jablkové záviný...

84 River St., South Yarra, Vic. 3141
Telefon /03/ 241-7227

ČESKÉ ŘEZNICTVÍ A UZENÁŘSTVÍ MALVERN CONT. BUTCHERS

nabízí velký výběr pravých českých uzenin
→ a všech druhů masa! ←

Naše výrobky jsou připravovány
bez mouky, konzervačních přísad a barviv!

79 Glenferrie Rd., Malvern, tel.: 509-1078 a 509-9990

Na Vaši návštěvu se těší Franta, Lída a všichni další zaměstnanci.

Již od \$1.350

letenka do Austrálie a zpět pro návštěvu Vašich příbuzných!

Od zítřka nabízíme cesty do Evropy a zpět již od 1.120 dolarů...

...a další cenově výhodné letenky do celého světa zařídí

Jiří SEDLAČEK.

BOHEMIA TRAVEL SERVICE (VIC.)

6/2 Robe St. St. Kilda 3182 VIC
Tel.: /03/ 534-4029